
Re-entry, mijn een zorg!?

Onderzoek naar de re-entry
ervaringen van OM-Nederland
zendingswerkers

Emiel Bolks
Christelijke Hogeschool Ede

Opdrachtgever:	OM Nederland
Naam begeleider:	Johan Tensen
Afstudeercoach:	Bernhard Reitsma
Opleiding:	HBO Theologie
Afstuderen:	December 2011

Voorwoord

De laatste maanden heb ik me bezig mogen houden met de terugkeer van de zendingswerkers van Operatie Mobilisatie (OM) naar Nederland, de zogenoemde re-entry. De titel “Re-entry, mij een zorg!?” geeft al aan dat de re-entry van haar zendingswerkers voor OM een zorg is. Dat wil niet zeggen dat de re-entry meteen de hoogste prioriteit heeft binnen OM. Er zijn tal van zaken die de voorkeur kunnen genieten en de zorgen die met re-entry gepaard gaan, vraagt een intensieve begeleiding waar veel arbeidsuren in gaan zitten. Voor een organisatie die leeft van giften is het dan ook moeilijk om op al die zorgen een adequaat antwoord te geven.

OM laat zien in de vraag om een gedegen onderzoek onder hun (ex-)zendingswerkers dat het streven er wel is om de zorgen zichtbaar te krijgen. Dit onderzoek wil als een duw(tje) in de rug fungeren om de begeleiding van de zendingswerkers verder uit te breiden. Het uitroepteken is dan ook op zijn plaats.

Ik heb me gedurende het onderzoek vooral gericht op de ervaringen van de (ex-)zendingswerkers. Ervaringen die divers, persoonlijk, ontroerend en aangrijpend kunnen zijn. Het leven van een zendingswerker gaat niet over rozen en is soms ploeteren in de klei. De buitenwacht kan het idee hebben dat de zendingswerker een heilig en geestelijk leven leidt, maar in vele gevallen zal dit niet zo ervaren worden. De buitenwacht die kan bestaan uit familie, vrienden en kerkelijke gemeente speelt vaak een belangrijke rol in de support om zendingswerkers op het veld te krijgen. Rondom de re-entry en de bijkomende zorgen, kan het echter voorkomen dat de buitenwacht een passieve rol speelt in de begeleiding van de zendingswerkers. Dit verklaart ook het vraagteken (?) in de titel “Re-entry, mij een zorg!?”. Er kan nogal een kloof zitten tussen hetgeen wat de buitenwacht denkt te kunnen en moeten doen en wat de zendingswerker verwacht en ervaart. In hoeverre is de re-entry dan een zorg voor de buitenwacht?

Dit onderzoek wil een betrouwbaar beeld scheppen van de ervaringen van de (ex-)zendingswerkers van OM, die de afgelopen 10 jaar zijn teruggekomen naar Nederland. Het was een hele klus om alle zendingswerkers te benaderen, alle gegevens te verzamelen via een zelf opgezette enquête om vervolgens deze informatie te verwerken. Hierbij wil ik in de eerste plaats Johan Tensen, werkzaam binnen de afdeling Gaan van OM, bedanken voor zijn begeleiding, inzet bij het voorwerk op het onderzoek en verwerking van de open-vragen. Hierbij wil ik ook de naam noemen van Anton van Asperen die hier zijn steentje in bij heeft gedragen. Ook de testgroep van de enquête wil ik bedanken voor hun feedback, Erik Spruyt (Le rucher ministries), Robert Jan Sterk, Ineke Ottens, Nanning Bakker, Tineke van Barneveld, Eelco Vermeij (allen OM Nederland), Willem van Dis (OMF Nederland), Corry Nap-van Dalen (InTransit) en Timo Koffeman (Theoloog en wiskundige). Dit onderzoek was niet tot stand gekomen, zonder de vele reacties, feedback en ingevulde enquêtes van de (ex-)zendingswerkers van OM. In het bijzonder dank voor hun open en kwetsbare opstelling, dit alles ten bate van de komende generaties die met OM worden uitgezonden. Verder wil ik mijn lieve vrouw Tirsia, bedanken voor alle steun de afgelopen jaren tijdens mijn studieperiode. Het is niet altijd makkelijk geweest met drie verhuizingen en de komst van twee zoontjes in ons leven. Gelukkig mag ik na ruim vijf jaar studie mijn afstudeeropdracht nu presenteren. Tenslotte wil ik Bernhard Reitsma bedanken, mijn coach van de CHE, voor zijn begeleiding en adviezen.

Ik hoop dat dit onderzoek mag bijdrage aan een gedegen begeleiding van de zendingswerkers die vanuit OM Nederland worden uitgezonden. Dat uiteindelijk de informatie uit dit onderzoek een positieve bijdrage mag zijn voor de zendingswerker en zo ten diensten mag zijn van Gods Koninkrijk.

Urk, 2011
Emiel Bolks

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Probleem en doelstelling	5
1.3 Methodische verantwoording	5
1.4 Structuur	6
2. Welke “re-entry” problemen zijn er bij zendingswerkers in het algemeen?	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Definitie Re-entry	7
2.3 Factoren die van invloed zijn op de re-entry	8
2.4 Probleemgebieden	9
3. Wie is OM?	14
3.1 Kennismaking	14
3.2 Geschiedenis in vogelvlucht	14
3.3 Wat doen we nu?	16
3.4 Visie	17
3.5 Hoe is de re-entry training en begeleiding opgezet binnen OM?	18
3.5.1 Re-entry training/begeleiding op het veld	18
3.5.2 Re-entry training /begeleiding vanuit OM Nederland	19
4. Onderzoek	21
4.1 Opzet onderzoek	21
4.2 Tekortkomingen onderzoeksmethodiek	22
4.3 Uitkomst onderzoek	23
4.3.1 Algemeen	23
4.3.2 Lichamelijk	29
4.3.3 Cultureel	31
4.3.4 Taalkundig	36
4.3.5 Financieel	37
4.3.6 Beroepsmatig	43
4.3.7 Sociaal	47
4.3.8 Geestelijk	57
4.3.9 Emotioneel	63

4.3.10	Re-entry training.....	64
4.4	Interpretaties & Conclusies 4.4.1 Algemeen.....	71
4.4.2	Lichamelijk.....	72
4.4.3	Cultureel.....	73
4.4.4	Taalkundig	74
4.4.5	Financieel	74
4.4.6	Beroepsmatig	75
4.4.7	Sociaal	76
4.4.8	Geestelijk.....	77
4.4.9	Emotioneel	78
4.4.10	Re-entry.....	79
5.	Advies	81
5.1	Inleiding	81
5.2	Adviezen op beleidsterrein OM Nederland:	81
5.3	Adviezen op gebied van Personeel & Arbeid	81
5.4	Adviezen voor de begeleiding.....	82
5.5	Adviezen voor de re-entry training	83
5.6	Tips en ideeën van zendingswerkers.....	84
5.7	Samengevat: Persoonlijk, intensief en kwalitatief	85
5.8	Adviezen voor vervolg onderzoek	85
	Bibliografie	87
	Bijlage.....	89

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Operatie Mobilisatie (OM) wil er zijn voor de zendingswerkers die ze uitzenden. De afdeling Member Care houdt zich vanuit Nederland bezig met de begeleiding van de zendingswerkers. Na thuiskomst van hun zendingswerkers is er o.a. een evaluatie, waarin de zendelingen hun ervaringen kunnen delen van hun uitzending en terugkomst. In deze evaluaties kunnen problemen ter sprake komen die de zendingswerker ervaren heeft op het zendingsveld, maar ook problemen die te maken hebben met het opstarten van het bestaan in Nederland. Verder kunnen deze problemen kenbaar gemaakt worden door zendingswerkers aan de Thuisfrontcommissie (TFC) of in sommige gevallen neemt de gemeente van de zendingswerker contact op met de afdeling Member Care. De vraag die hierbij gesteld wordt is meteen of de mensen wel contact opnemen met de afdeling Member Care als ze met problemen rondlopen, gerelateerd aan hun zending en terugkomst? We hebben het vaak over problemen van individuele gevallen, maar wat kun je dan zeggen in het algemeen over de re-entry problematiek van de OM zendingswerker?

Uiteraard is er voldoende kwalitatieve literatuur te vinden over re-entry en de gevolgen daarvan. Maar is het beeld dat in deze boeken beschreven wordt representatief voor de ervaringen van de OM zendingswerker? Is het niet zo dat we onze blik met de literatuur in de hand, wederom richten op individuele gevallen?

De vragen die op ons afkomen, geven al aan dat er een grote blinde vlek is voor de afdeling Member Care van OM. Een blinde vlek die op zijn beurt weer extra vragen oproept die praktisch van aard zijn. Zijn er veel mensen die onze zorg nodig hebben, maar ons niet ter oren komen? Laten we bepaalde probleemgebieden onderbelicht in onze trainingen en nazorg? Wat kan er verder beter? Hoe ervaren onze zendingswerkers de nazorg van OM?

De roep om een onderzoek was er, maar de tijd en mogelijkheden zijn daarvoor beperkt binnen een zendingsorganisatie als OM.

Ik was voor m'n afstuderen als HBO theoloog op zoek naar een afstudeerproject gerelateerd aan de zending en er waren diverse opties binnen verschillende organisaties. De redenen welke me heeft doen kiezen voor OM zijn de volgende redenen:

- De vragen die OM zichzelf stelt, raken de essentie van het zorgen voor de naaste en de zendingswerker die je hebt uitgezonden. De pastorale houding sprak me hierin aan.
- OM laat d.m.v. dit onderzoek zien dat ze verantwoordelijkheid hierin willen nemen en kritisch durven te zijn naar zichzelf. Een onderzoek zal dan niet zo snel in de la verdwijnen, maar zal worden gelezen en worden meegenomen ten gunste van OM als organisatie.
- Daarbij komt dat de praktijk baat heeft bij dit onderzoek. De (pastorale) zorg en begeleiding van de zendingswerker staat centraal en raakt daarmee vele facetten waarvoor een HBO Theoloog wordt opgeleid.

Wie heeft er baat bij dit onderzoek?

OM Nederland. Met dit onderzoek en advies zullen ze beter in staat zijn de nazorg af te stemmen op de probleemgebieden die er zijn, specifiek voor de zendingswerkers van OM Nederland.

De zendingswerkers zelf: Zij zullen gebaat zijn bij een nazorg die geleerd heeft van ervaringen uit het verleden. De zendingswerker kan zich dan beter voorbereiden op de mogelijke problemen die kunnen ontstaan voor, tijdens en na de re-entry in Nederland.

Voor mij persoonlijk: Verdieping in het onderwerp van re-entry problemen. Voor mij is het leerzaam het daaraan gekoppelde onderzoek terug te laten komen ten behoeve van de praktijk van de nazorg.

1.2 Probleem en doelstelling

De doelstellingen van het afstudeeronderzoek zijn:

- 1) Het moet duidelijk worden tegen welke problemen de zendingswerkers van OM aanlopen bij terugkomst in Nederland.
- 2) Advies voor een juiste afstemming van de nazorg op de probleemgebieden

Om deze doelstellingen te realiseren is de volgende probleemstelling geformuleerd:

Welke re-entry probleemgebieden zijn er bij de zendingswerkers van OM Nederland en wat betekent dit voor de nazorg die geboden wordt vanuit OM Nederland?

Om antwoord te geven op deze vraag, zijn er drie deelvragen geformuleerd:

1. Tegen welke problemen lopen zendingswerkers in het algemeen tegenaan bij hun terugkomst?
2. Welke probleemgebieden zijn specifiek bij de zendingswerkers van OM Nederland te herkennen?
3. Wat betekenen de uitkomsten van het onderzoek voor de nazorg die vanuit OM Nederland wordt aangeboden.

1.3 Methodische verantwoording

De deelvragen zou ik methodisch willen toelichten en verantwoorden:

1. Tegen welke problemen lopen zendingswerkers in het algemeen aan bij hun terugkomst?

Vanuit de literatuur is veel te lezen over de re-entry van zendelingen en de problemen die het met het zich mee kan brengen. De eerste deelvraag is daarom goed te onderzoeken door een literatuurstudie. Uit deze literatuurstudie moet een duidelijk beeld komen van de probleemgebieden die zich bij zendelingen voor kunnen doen. Deze theoretische onderbouwing moet de basis vormen voor het onderzoek wat plaats zal vinden binnen OM.

2. Welke probleemgebieden zijn specifiek bij de zendingswerkers van OM Nederland te herkennen?

Het onderzoek zal een kwantitatief onderzoek zijn. Hiervoor is gekozen, omdat een kwalitatief onderzoek d.m.v. interviews maar een beperkt aantal mensen kan bereiken, gezien de tijd ik voor het onderzoek beschikbaar heb. Met een kwalitatief onderzoek zal het resultaat mijn inziens een beperkt beeld opleveren en zich teveel toespitsen op individuele gevallen. Het kwantitatieve onderzoek moet juist zoveel mogelijk (ex-) OM-ers zien te bereiken. Er is daarom gekozen voor het opzetten van een digitale enquête. Een digitale enquête heeft een groot bereik en mogelijkheden om de ingevulde informatie overzichtelijk te verwerken, met daarbij de mogelijkheid voor kruisverbanden. Dit moet een breder beeld opleveren en de “blinde vlek” zien te verkleinen zoals die benoemd wordt in 1.2 aanleiding. De indeling van de enquête zal grotendeels gebaseerd zijn op de probleemgebieden die vanuit de literatuurstudie zichtbaar worden.

3. Wat betekenen de uitkomsten van het onderzoek voor de nazorg die vanuit OM Nederland wordt aangeboden?

OM Nederland biedt een scala van preventie- en nazorgactiviteiten aan voor hun zendingswerkers, Thuisfrontcommissies en familie. Deze activiteiten zijn gebaseerd op de ervaringen die door de jaren heen zijn opgedaan en de ervaringen die zijn opgetekend in de literatuur. Het kan echter zo zijn dat door het onderzoek probleemgebieden in beeld komen, die in de preventie- en nazorgactiviteiten nog te weinig aan bod komen. Tevens kan de gegeven feedback van de (ex-) zendingswerkers, nieuwe eyeopeners geven voor de afdeling Member Care. Er zou dus een advies kunnen komen, waarbij theorie en onderzoek geïntegreerd wordt met de praktijk van nu.

1.4 Structuur

Samengevat bestaat het onderzoek uit een literatuurstudie, onderzoek en adviesrapport. Zo ontstaat de volgende structuur:

1. Inleiding
2. Een literatuurstudie naar de problemen waar zendingswerkers in het algemeen tegenaan lopen bij terugkomst in het thuisland (deelvraag 1).
3. Een onderzoek binnen OM d.m.v. een digitale enquête met daarbij de uitkomsten gericht op de probleemgebieden die specifiek bij de (ex-)zendingswerkers van OM Nederland zijn te herkennen (deelvraag 2).
4. Een adviesrapport, waarbij er conclusies getrokken worden uit de uitkomsten van het onderzoek en naast de preventie- en nazorgactiviteiten van nu gelegd worden (deelvraag 3).

2. Welke “re-entry” problemen zijn er bij zendingswerkers in het algemeen?

2.1 Inleiding

Een onderzoek naar re-entry *problemen* lijkt een nadruk te leggen op de negatieve aspecten van een zendingsmissie. Al staan ze niet los van elkaar, het is echter niet zo dat de re-entry problemen zich enkel en alleen ontwikkelen als er negatieve ervaringen zijn geweest op het zendingsveld. De missie op zich kan heel positief verlopen zijn, maar toch kunnen re-entry problemen beleefd worden door de zendingswerker. Dit onderzoek wil dan ook niets negatiefs zeggen over God Zijn missie met ons en deze wereld. Wel wil het zo objectief en feitelijk zijn over de gebrokenheid die zendingen kunnen ervaren bij hun zending en re-entry. Het mag niet zo zijn, dat we als zendingswerkers te makkelijk de gebreken en pijn die bij een re-entry naar voren komen, enkel gaan zien als een offer wat we geven voor het evangelie en God. De gevolgen van re-entry mogen we niet te snel wegmoffelen en doorgaan alsof er niets gebeurd is. Door het als re-entry problemen te bestempelen, wil ik in ieder geval de intentie aangeven dat we graag problemen willen voorkomen of mogelijk oplossen. Het is onze taak ook als christenen en Member Care om onze broeders en zusters op een zo’n goed mogelijke manier te helpen, binnen de mogelijkheden die we hebben gekregen.

2.2 Definitie Re-entry

Re-entry is een begrip vanuit het Engels en kan het volgende betekenen:

- 1) Als werkwoord “re-enter” betekent het “weer inschrijven” of “weer binnenkomen” (Prisma Woordenboek, 1993). Je gaat weer terug naar een bepaalde situatie waar je in het verleden eerder bent geweest.
- 2) Een rechterlijke term in het Engels, het betekent dan: De terugkeer van het bezit, waar dit recht voorbehouden was uit een vorige transactie (The American Heritage, 2009).
- 3) Een spelletjes term uit het kaart spel “bridge”. Het is dan de actie of kaart die wordt gespeeld om weer de leiding te krijgen (The American Heritage, 2009).
- 4) Een term uit het ruimtevaartprogramma. Het betekent dan de terugkeer van een raket of ruimtevaartuig vanuit de ruimte naar de atmosfeer van deze aarde (The American Heritage, 2009).

Een breed scala van betekenissen die niet allemaal gelden voor de re-entry van zendingswerkers. In de praktische handleiding van In Transit in de brochure “Meer dan Koffers pakken” wordt het begrip re-entry zo neergezet:

het opnieuw “binnenkomen” na verblijf in het buitenland, de terugkeer
(Janse.C & Nap-van Dalen, 2001, p. 6)

Feitelijk gezien is dit ook juiste betekenis van hoe de term re-entry gebruikt wordt in de zending. Het terugkomen van de zendingswerker (om wat voor reden dan ook) na verblijf in het buitenland. De term re-entry die gebruikt wordt binnen de ruimtevaart vindt echter ook veel gehoor binnen de zending. Er wordt dan met name nadruk gelegd op het feit dat je als zendingswerker vanuit een

andere atmosfeer komt (zendingsland) en weer moet “landen” in de omgeving waar vanuit je bent uitgestuurd. Een omgeving waar je lang niet meer in gefunctioneerd hebt. Wat daarmee gevoelsmatig wordt aangegeven is, dat de re-entry een complex gebeuren is. Een combinatie van betekenis 1 (het werkwoord re-entry) en betekenis 4 (ruimtevaart) geeft dan in mijn ogen het beste weer wat re-entry betekent en inhoud binnen de zending.

2.3 Factoren die van invloed zijn op de re-entry

Voordat we ons richten op de problemen die de re-entry met zich mee kan brengen, wil ik eerst de factoren op een rijtje zetten die van invloed zijn op de re-entry. Factoren waar elke zendeling, in wat voor vorm en mate dan ook, mee te maken krijgt. Het is goed om deze mee te nemen naar de rest van het onderzoek. Niet om de problemen te bagatelliseren, maar wel om de ervaringen van de zendingen serieus te nemen en om bewust te worden van de impact die een re-entry kan hebben.

A. De duur van de uitzending

De zendingswerker leeft in een andere cultuur en des te langer hij in de andere cultuur leeft, des te meer zal hij zich aanpassen aan de mensen en het leven daar. De overstap naar Nederland is dan extra groot. Het kan echter ook ingrijpend zijn voor iemand die een korte tijd is weg geweest. Vooral in confrontatie met de ellende van de medemens (Pirolo, 2001).

B. De thuissituatie is veranderd

Terug in Nederland blijkt er opeens heel veel veranderd. Het kan zijn dat de mensen die je goed kende veranderd zijn, maar het kan ook zijn dat de woonplaats waar je woonde uitgebouwd is. De winkels waar de zendingswerker voor zijn uitzending de boodschappen deed, staan niet meer op dezelfde plaats of zijn er misschien helemaal niet meer (Pirolo, 2001). Maar de Nederlandse cultuur staat ook niet stil. Zendingswerkers die voor jaren weg gaan, komen vaak in een cultuur die heel anders is dan de cultuur van waaruit ze vertrokken naar het zendingsveld (Kotesky R. , 2011). *“In de tijd die de zendeling in het buitenland verbleef, is de verandering in Nederland doorgedaan.”* (Iwaarden, 2009, p. 14). Dit kan duidelijk invloed hebben op de re-entry van de zendingswerker. Naarmate je langer bent weg geweest zal de invloed sterker aanwezig op je re-entry proces.

C. De zendingswerker is zelf veranderd

Een mens verandert gedurende zijn leven, dit is een proces wat bewust of onbewust gebeurt. Door de nieuwe ervaringen overzees (nieuwe mensen ontmoet, nieuwe vaardigheden aangeleerd en blootgesteld aan verschillende gebruiken en levensstijlen) is de kans groot dat je anders bent dan toen je jouw thuis verliet (Wu, 1994). Naast het geestelijke aspect, kan de zendingswerker ook op andere punten veranderd zijn. *“Aspecten van zijn lichamelijke, emotionele en mentale welzijn en zijn sociale en culturele houding kunnen grondig gewijzigd zijn.”* (Pirolo, 2001, p. 34)

D. Het karakter en de houding van de zendingswerker

Wat zeker van invloed is op de re-entry is de houding en het eigen karakter van de zendingswerker. De één gaat heel moeilijk om met veranderingen, terwijl de ander heel flexibel in het leven staat. Iemand die vast wil houden aan wat achter hem ligt, werkt belemmerend voor een soepel herintreden. *“Het kan geen kwaad als jou voorgehouden wordt dat je indertijd naar het zendingsveld vertrok met een grote dosis flexibiliteit in je bagage. Diezelfde flexibiliteit is nu weer nodig bij herintegratie”* (Janse.C & Nap-van Dalen, 2001, p. 22). Verder speelt de houding van de zendingswerker ook mee. De één zal makkelijker of eerder geneigd zijn om hulp te vragen en problemen kenbaar te maken dan de ander. *“Als de terugkerende zendeling een houding heeft van ‘Er is niets aan de hand, ik ga gewoon naar huis’, wordt deze houding door het thuisfront vaak op dezelfde wijze beantwoord: ‘Er is niets aan de hand, hij komt gewoon naar huis’.”* (Pirolo, 2001, p. 37) Enige zelfkennis- en reflectie van de zendingswerker kan de re-entry daarin ook positief beïnvloeden.

E. De voorbereidingen op de terugkomst

De voorbereiding om naar het zendingsveld te gaan is meestal grondig. Soms kan dit jaren van training en studie in beslag nemen. De re-entry echter kan plotseling voor de deur staan, door onvoorziene omstandigheden. Of de zendingswerker gunt zichzelf geen tijd voor enige vorm van re-entry training. Het komt voor dat een zendingswerker pas in het vliegtuig aan het thuisfront en vaderland gaat denken (Pirolo, 2001). Door onderzoek is gebleken dat de organisatie die uitzendt een belangrijke rol kan spelen en de re-entry positief kan beïnvloeden. Hierbij valt te denken aan:

1. Communicatie: Communicatie tussen de organisatie en diegene die is uitgezonden, speelt een belangrijke rol in het aanpassingsproces. De communicatie van de organisatie aan de uitgezondene laat zien, dat de uitzending en hij als waardevol wordt gezien door de organisatie en geeft ook vertrouwen (Jassawalla. A, 2004).
2. Mentorschap: Het is belangrijk voor de zendingswerker om te weten wie hij aan kan spreken binnen de organisatie over zijn uitzending en re-entry. Uit onderzoek is gebleken dat dit zeer op prijs wordt gesteld en als positief wordt ervaren voor de repatriëring (definitief terugkeren uit het buitenland) (Lazarova.M, 2001).
3. Re-entry training: Het is goed om op tijd van te voren bezig te zijn met de terugkeer. Als je weet dat je over een x – aantal jaar weer terug naar Nederland gaat, is het goed om de contacten met de thuisgemeente en andere sociale contacten te onderhouden. Dit vergemakkelijkt het integratieproces (Janse.C & Nap-van Dalen, 2001). Een (definitieve) terugkeer is zoiets ingrijpends dat je er naar toe moet leven. Het is een proces dat tijd nodig heeft (Janse.C & Nap-van Dalen, 2001). Bijtijds een training volgen of informatie lezen over re-entry is dus zeker aan te raden.

2.4 Probleemgebieden

Zoals aangegeven is een re-entry iets ingrijpends voor een zendingswerker. De re-entry op zich is voor een zendingswerker iets tegenstrijdigs. Hij is immers uitgezonden om weg te gaan van zijn thuis om het evangelie te vertellen aan mensen ver weg en is dus in eerste instantie absoluut niet bezig met een mogelijke terugkeer. Willem van Dis van OMF Nederland verwoordde het in de voorbereiding

van dit onderzoek ongeveer zo: “Een zendeling wordt geroepen om op weg te gaan, maar bijna nooit om naar huis te gaan”. De impact die een re-entry teweeg kan brengen bij een zendingswerker is dan ook groot. Het is daarom ook niet verwonderlijk dat er bij terugkomst vele gebieden zijn in het leven van een zendingswerker waar spanningen en problemen optreden. In de komende alinea's zullen we de verschillende probleemgebieden belichten. De zwaarte van een probleemgebied is overigens niet gelijk, maar tegelijkertijd dusdanig te onderscheiden dat er een kwalificatie aan vast te plakken is. Daarbij moet gezegd worden dat elke zendingswerker uniek is en de één zal meer herkenning hebben bij het ene probleemgebied dan bij het andere. Maar op wat voor manier dan ook krijgt elke zendingswerker te maken met de volgende probleemgebieden:

Lichamelijk:

De gevolgen van een re-entry kunnen zich lichamelijk uiten op verschillende manieren. Voor de hand liggend is de bekende jetlag na een lange reis per vliegtuig (Pirolo, 2001). Verder zal het lichaam zich mogelijk moeten aanpassen aan de temperatuur en aan het westerse eetpatroon (Pirolo, 2001). Ook is er een verandering in tijdschema, alles loopt qua tijdsplanning en drukte weer anders dan op het zendingsveld. Dit kan lichamelijk zich uiten in moeheid, zeker als er de combinatie is met mentale problemen (Pirolo, 2001). Verder spreekt de literatuur rondom dit gebied ook over gewichtstoename of afname, het lichaam moet alle veranderingen m.b.t. het eetpatroon en klimaat verwerken (Jordan, 1992).

Beroepsmatig:

Als zendingswerker doe je veel ervaring op en gelukkig zijn er veel bedrijven en instellingen die het op prijs stellen dat hun nieuwe medewerker breed georiënteerd is en weet wat er zich in de wereld afspeelt. De zendingswerker kan hier terug in Nederland zijn voordeel mee doen. Echter geldt dit niet voor iedereen. Problemen die beroepsmatig voorkomen zijn verlies van beroepsvaardigheden of het overbodig zijn op het vakgebied van de zendingswerker (Pirolo, 2001). Het is dan niet makkelijk om een baan te vinden die bij je past. Mocht er toch een baan gevonden worden dan kunnen er problemen ontstaan op de werkvloer zelf. De arbeidsethos kan in Nederland zo anders zijn dan op het werkveld, bijvoorbeeld: de mens is ondergeschikt aan de productie, terwijl op het zendingsveld het juist andersom was. Verder was de zendingswerker mogelijk “eigen baas” op het zendingsveld en moet hij in Nederland zich weer schikken in de mening van zijn hogere en dat gaat niet iedereen even makkelijk af. Moeite om in het ritme van het werk te komen (de “van 8 tot 5 mentaliteit”) is ook een genoemd probleem (Pirolo, 2001).

Financieel:

Het financiële beleid van de zendingswerker en zijn Thuisfrontcommissie (TFC) zijn vaak afgestemd op het vertrek en de tijd op het zendingsveld. Financieel beleid voor terugkeer en de eerste maanden na terugkomst is soms beperkt, daarbij komt dat de steun van de donateurs snel afloopt als de zendingswerker eenmaal terug is in Nederland (Pirolo, 2001). Helaas hangt dit vaak samen met het wel of geen “succes” hebben op het zendingsveld (Pirolo, 2001). Verder kan de zendingswerker alleen of samen met zijn familie geconfronteerd worden met donateurs, die “verantwoording” vragen wat er met het geld is gedaan. “*Je hebt ergens het gevoel dat je verantwoording moet afleggen van elke cent die je uitgeeft*”. (Pirolo, 2001, p. 118) Tenslotte is de omgang met geld is dan

niet zo vanzelfsprekend, omdat de zendingswerker gewend was om “sober” te leven en in Nederland in een genotscultuur komt, waarbij we symptomen van jaloersheid en hebzucht niet uit kunnen sluiten (Jordan, 1992).

Cultureel:

Cultureel gezien kan de shock nog wel eens het grootst zijn voor de zendingswerker en de problemen op dit gebied zijn dan ook zeer divers en intens. Ten eerste moet je wennen aan de luxe, westerse cultuur en sta je verbaast over het uitgebreide assortiment in je plaatselijke supermarkt. Hierbij kan het voorkomen dat je woonplaats veranderd is en jouw favoriete winkeltje failliet is gegaan. Voor diegenen die waren achter gebleven is dit een geleidelijk proces geweest, de zendingswerker krijgt alles in één keer op zijn bordje (Jordan, 1992). Ten tweede ben je zelf veranderd door je tijd in een andere cultuur en daarbij heb je een breder perspectief gekregen (Kotesky R. , 2011) (Jordan, 1992). Je kunt dan terug in Nederland schrikken van de normen en waarden die hier zijn. Wellicht hadden ze op het zendingsveld veel meer respect voor de ouderen dan hier. Of heb je moeite met de “botheid” en de “gehaastheid” van de Nederlander. Dit kan zich uiten door een extreme heimwee naar het zendingsveld en het creëren van een ideaalbeeld betreffende dat land. De zendingswerker zet zich dan af tegen de “bedorvenheid” van de eigen Nederlandse cultuur (Pirolo, 2001). Er is dan grote moeite om te leven tussen de verschillende culturen (Bijkerk, 2010).

Sociaal:

De Nederlandse cultuur is veranderd, jezelf bent veranderd en hoe zit het met je vrienden? Het kan zo zijn dat als je jaren weggeweest bent dat jij en je vrienden uit elkaar zijn gegroeid (Kotesky R. , 2011). De interesses die jullie vroeger samenbond, zijn niet meer jouw interesses en voor jouw ervaringen op het zendingsveld is wel even aandacht, maar je krijgt snel de indruk dat “je nu weer normaal moet doen”. De steun die je in het buitenland ervoer van je vrienden en familie is minder nu je terug in Nederland bent (Pirolo, 2001). Je komt erachter dat bijna niemand je echt gemist had. Deze ervaringen kunnen een enorme desillusie zijn en tot gevolg hebben dat je de afzondering opzoekt en je terugtrekt, met alle emotionele gevolgen. Gelukkig geldt deze “sombere” schets niet voor iedereen die terugkomt van het zendingsveld, maar het niet aanvoelen van de impact van zending door de achterban is een vaak gehoord probleem van (ex-) zendingswerkers (Jordan, 1992). Nog speciaal aandacht voor de kinderen van de zendingswerkers, de zogenoemde “mission kids”. Gelukkig komt er steeds meer aandacht voor het “offer” wat zij dienden te dragen, omdat de ouders geroepen werden voor de zending. In het verleden werd de term “offer” in geestelijke zin gebruikt en helaas ook misbruikt, om de gevolgen voor de kinderen weg te stoppen. De gevolgen echter zijn voor de kinderen vaak immens, want zij moeten hun hele leven achterlaten bij terugkeer en hebben zelf niet veel met Nederland (MK's, 2011).

Taalkundig:

Na een tijd in het buitenland ga je binnen een internationaal team niet alleen Engels spreken, maar ook denken in het Engels. Terug in Nederland moet je weer volledig overschakelen op het Nederlands en je komt er achter dat je woorden kwijt bent en je op een beperkte manier kunt uiten. Om een bepaalde belevenis te beschrijven horen daar bepaalde Engelse woorden bij en kun je niet zo makkelijk er een Nederlands synoniem voor vinden, die de emotionele lading van de belevenis

dekt. Tegelijkertijd heeft de Nederlandse taal niet stil gestaan en worden er nieuwe woorden gebruikt die de zendingswerker onbekend zijn (Pirolo, 2001). Als voorbeeld hoorde ik laatst kinderen blij tegen een “mission kid” zeggen: “we gaan chicken tonight eten”! De “mission kid” knikte netjes, maar aan zijn lichaamstaal was te zien dat hij die “chicken” nog wel kon plaatsen, maar dat het in combinatie met “tonight” een groot raadsel werd. Sommige woorden zijn voor ons Nederlanders zo vanzelfsprekend geworden.

Daarbij is de kans groot dat je als zendingswerker een andere lokale taal hebt opgepakt, die terug in Nederland “weinig waarde” heeft en niet meer kunt spreken met iemand (Pirolo, 2001). Komisch, maar tegelijkertijd beschamend kan het gebruik van de non-verbale communicatie zijn. “*Op de Filippijnen is het gewoon om iets aan te wijzen met je lippen.*” (Pirolo, 2001, p. 95) Maar in Nederland lijkt dit wel erg op flirten.

Onderwijskundig:

De keuze voor de zendingswerker om terug te gaan naar Nederland, heeft vaak te maken met de vervolgopleiding (MBO, HBO, Universitair) waar de kinderen aan toe zijn. De mogelijkheden in Nederland worden dan meer divers gezien en tevens beter ondersteund vanuit de overheid. De overstap naar een Nederlandse school is echter niet probleemloos. “*De formele en informele eisen van scholing variëren wereldwijd enorm.*” (Pirolo, 2001, p. 40) Dit vraagt dan om een hele omslag in het denken van de leerling/student. Daarbij is niet gesteld dat onderwijs in Nederland meteen beter is. In het buitenland zijn vaak zeer goede universiteiten, deze zijn echter betrekkelijk duur en je komt dan in een bepaalde rijkere klasse van de samenleving. Terwijl dat niet met de gelijkheid overeenkomt die de zendingswerker aan zijn kinderen wil overbrengen. De keuze terug naar Nederland is dan toch sneller gemaakt, maar hoeft onderwijs technisch niet de beste keuze te zijn.

Nationaal/politiek:

Over het algemeen gaan we ervan uit dat het politiek gezien er in Nederland democratischer aan toegaat dan in vele derde wereld landen. Fraude wordt in Nederland eerder als incidenteel en verborgen beschouwd, terwijl fraude in het zendingsland eerder regel was dan uitzondering. Desondanks kunnen er binnen de Nederlandse politiek veranderingen zijn die bevreedend zijn voor diegene die jaren weg geweest is. De gastvrijheid voor de vreemdeling, waar jij als zendingswerker vaak trots op hebt gewezen aan je teamleden als het over Nederland ging, is na terugkomst opeens zeer beperkt in jouw ogen. Aan de andere kant kan de oneerlijke verdeling van het geld en de macht in de wereld en het zendingsland, jou hebben gewezen op de rol die het Westen daarin speelt. Dit kan een negatief effect hebben op jouw kijk naar je vaderland. (Pirolo, 2001)

Geestelijk:

Een uitzending kan veel met je doen op geestelijk gebied. Gelukkig spreken de zendingswerkers vaak over een tijd van groei en opbouw in hun persoonlijke relatie met God. De terugkomst echter in Nederland kan als een koude douche worden ervaren. In de gemeente die je heeft uitgezonden zijn ze in heftige discussie of er wel of niet een beamer moet komen en is er amper aandacht voor jouw verhaal over het bereiken van de “onbereikten” met het evangelie (Pirolo, 2001). De kans is groot dat de zendingswerker dan moeite krijgt met het “geestelijk” niveau in de kerk (wat overigens best terecht kan zijn). (Jordan, 1992) Andere veranderingen in de kerk kunnen veel vragen oproepen.

Mogelijk dat er een kerkscheuring is geweest en is jouw plaats en taak overgenomen. De gemeente die jou uitzond is “jouw” kerk niet meer. Teleurstelling kan zich dan ook uiten in verflauwing van het geloof en vragen oproepen naar God toe (Pirolo, 2001).

Emotioneel:

Als we de bovenstaande probleemgebieden doornemen dan kunnen we er niet omheen dat uitzending en de re-entry die daarop volgt veel doet met de zendingswerker. De mogelijkheid is er dat de re-entry diepe sporen achterlaten op emotioneel gebied waarvan de negatieve gevolgen nog jaren later ervaren worden. Problemen op emotioneel gebied staan dan ook niet los van de andere probleemgebieden en staan met elkaar in verband. Ervaringen op geestelijk-, lichamelijk- en sociaal gebied enz. doen iets met jou emotioneel. Echter kan dit per persoon verschillen en heeft dan ook alles te maken met het karakter en de omgeving van de persoon (zie 2.1). Toch wordt er in de literatuur enige gradatie aangegeven op emotioneel gebied. De gevolgen die de zendingswerker uiteindelijk kan ervaren zijn; doelloosheid, desoriëntatie, schuldgevoelens en in het ernstige geval depressiviteit. (Bijkerk, 2010) (Jordan, 1992)

3. Wie is OM?

3.1 Kennismaking

Operatie Mobilisatie (OM) is een internationale en interkerkelijke zendingsorganisatie in beweging voor God! Ze is al ruim 50 jaar actief in het helpen van de kerk om de Bijbelse boodschap wereldwijd te verspreiden. Dat gebeurt op talloze manieren. Van praktisch werk en ontwikkelingshulp tot straatevangelisatie en jongerenwerk. Internationale teams trekken er over land of zee op uit. Het meest bekend in Nederland is OM wellicht door het schepenwerk.

Er zijn momenteel meer dan 6000 fulltimers, waaronder circa 130 Nederlanders, aan het werk in meer dan 110 landen. Tijdens vakantieperioden groeit het aantal werkers met een paar duizend jongeren die met korte acties meegaan. Het merendeel van de OM-werkers zijn jongeren afkomstig uit zowel reformatische als evangelische kerken. Alle deelnemers voor een half tot twee jaar doorlopen het GLOBAL ACTION-trainingsprogramma. Ze doen mee met evangelisatiewerk, hulpverlening en ondersteunende activiteiten en groeien zo in praktisch discipelschap. Daarnaast worden anderen uitgezonden, die op het veld hun beroep uitoefenen en evangelisatiewerk doen.

Nederlandse achterban

De Nederlandse achterban bestaat uit enkele honderden kerken en ruim 25.000 adressen die elke twee maanden het OM-Nieuws ontvangen. Van het aantal deelnemers monstert circa 50% aan op het schip de LOGOS HOPE. Verder is OM in Nederland vooral bekend van de korte (vakantie)acties GLOBAL CHALLENGE, het internationale tienerevenement TEENSTREET en de WEEKENDEN (Discipelschapsweekend en het Zendingsweekend). (OM Nederland, Wie zijn wij, 2011)

3.2 Geschiedenis in vogelvlucht

(Van de website OM international)

Operation Mobilisation traces its roots to the prayers of an American housewife. In the 1950s, Dorothea Clapp began to pray faithfully for the students in her local High School. She asked God to touch the world through the lives of those young people. And God answered her prayers!

Mrs. Clapp gave the Gospel of John to one of the students, who later gave his life to the Lord at a Billy Graham meeting. That young man was George Verwer, the founder and international director of Operation Mobilisation.

At college, George and two friends met regularly to pray. They became burdened by the spiritual needs of Mexico. In 1957 the three friends sold some of their own possessions to raise money and gave up their summer holiday to distribute Gospels and other Christian literature in Mexico. The friends returned to Mexico the following summer and the next...

When they graduated in 1960, George and his friends traveled to Europe. They began work in Spain, sharing the Gospel and distributing literature. But the task of reaching the whole of Europe seemed overwhelming.

George and his small team realised that God's plan was to mobilise His church to reach the nations. As they began to share their vision, hundreds of Christians responded. So Operation Mobilisation was born.

By 1963, 2,000 Christians had joined summer outreach teams in Europe. At the same time, the first year teams moved into the Indian sub-continent and the Muslim world. Their commitment was to reach those who had never heard the Gospel.

Such simple beginnings have shaped OM ever since. Today over 5500 OMers are working in over 110 countries bringing God's unchanging truth to literally millions every year. Milestones:

- 1955 One woman prays
- 1957 Trip to Mexico
- 1958 1st Christmas Crusade in Mexico City
- 1960 Work begins in Spain as SEND THE LIGHT
- 1962 First European Summer Outreach; long-term teams enter Middle East & North Africa
- 1963 Teams go to Israel & India
- 1966 Work begins in Communist Eastern Europe
Teams begin distributing literature in Iraq, Syria & Kuwait
- 1968 Work begins in Afghanistan & Nepal
- 1970 LOGOS ship is purchased
- 1977 DOULOS ship is purchased
- 1980 Work begins in Pakistan
- 1981 Name changed to OPERATION MOBILISATION
- 1982 Logos visits China
Afghan refugee ministry begins
- 1988 LOGOS shipwrecked in S. America
LOGOS II purchased

1989 LOVE EUROPE Summer Outreach begins with over 7000 people. Hundreds join long-term.

1991 OPERATION MERCY begins in response to Gulf War

2004 LOGOS HOPE purchased

2007 OM celebrates 50 years!

(OM international, History of OM, 2011)

3.3 Wat doen we nu?

(Van website OM Internationaal)

OM has ten key areas by which we focus our work around the world and fulfil our mission. OM mobilises the Church to share the knowledge of Jesus and His love with every generation in every nation. OM pioneers and leads initiatives to redeem lives, rebuild communities and restore hope in over 110 countries.

Emerging Missions Movements – Changing the Face of Mission

God is raising up a new generation of mission workers from Latin America, Southern Africa and parts of Asia. We encourage and equip these passionate labourers to go where they can be most effective for the Gospel.

Europe – Restoring Hope

The ruins of ancient churches symbolise a continent that has turned away from Christ. We work to rebuild lives and raise up a generation established on a strong foundation and filled with hope in Jesus.

India – Transformed from Within

Jesus brought love and freedom to the poor and the oppressed. We demonstrate His compassion and oppose injustice to bring about spiritual and social transformation.

Muslim Peoples – Loving Neighbours

We respect, befriend and serve Muslims with whom we openly share our lives and values.

Next Generation – Releasing the Power of Young Faith

We want the next generation to experience God's transforming power in and through their lives.

Pioneering Initiatives – Breaking New Ground

We go where few are willing to go and use all possible means to share the Gospel with those who have never heard.

Relief and Development – Mercy in Action

Living faith inspires action, bringing hope and change to a world of poverty and pain, injustice and despair.

Resourcing – Mobilising for World Missions

God has given His Church the urgent task of reaching all nations. We desire to mobilise God's people to fulfil this calling.

Ships – Bringing Knowledge, Help and Hope

Our desire is to share the knowledge of God's love and compassion with every visitor to our ships and with the wider community in every port.

World Faiths – Building Bridges

We want people of other faiths to encounter Jesus as we live out His mercy, grace and truth. (OM international, What We Do, 2011)

3.4 Visie

Het **doel** wat OM voorstaat is: "Transformatie van mensenlevens door Jezus Christus, wereldwijd." Hier wil OM-Nederland aan bijdragen door:

Stimuleren van zendingsvisie, ondersteunen van het wereldwijde OM-werk, ondersteunen van kerken en organisaties in Nederland bij hun werk onder minderheden en jongeren.

Onze speerpunten:

Zendingsvisie overbrengen door: mensen te mobiliseren voor wereldzending, geloof van de volgende generatie aan te moedigen, nieuwe werkers uit niet-westerse landen te motiveren en toerusten.

Met middelen als:

Pioniersinitiatieven om het evangelie bekend te maken kennis, hulp en hoop brengen via de OM-schepen, praktische hulp te geven aan hen die lijden.

Met als doelstelling:

Vrede brengen aan andere religies, transformatie van binnen uit teweege brengen in India, herstellen van hoop in Europa.

Onze waarden zijn:

Het kennen en verheerlijken van God, leven in gehoorzaamheid aan Gods Woord, genadige en integere mensen zijn, offervaardig dienen, liefde en respect betonen, getuigen van Christus, de verscheidenheid in het lichaam van Christus weerspiegelen, bidden voor de wereld, de gemeente hoogachten. (OM Nederland, Ons doel, 2011)

3.5 Hoe is de re-entry training en begeleiding opgezet binnen OM?

De afdeling Gaan richt zich op het ondersteunen en begeleiden van de (toekomstige) zendingswerker. Deze ondersteuning is breed opgezet met o.a. advies op het gebied van financiën en het opzetten van een TFC (Thuisfront commissie) en achterban (familie, kerkelijke gemeente etc.). Onder de afdeling Gaan valt ook de Member Care, de persoonlijke begeleiding en ondersteuning. Deze richt zich ook op het TFC en de rest van de achterban d.m.v. het geven van advies en trainingen. De zendingswerker op het veld krijgt bij terugkeer naar Nederland niet alleen ondersteuning vanuit Nederland, maar vooral ook door de veldleiding. Op het veld krijgen de zendingswerkers als het goed is ook trainingen over re-entry. Voor het onderzoek is het goed om de ondersteuning vanuit Nederland en het zendingsveld op het gebied van re-entry te belichten, dit geeft een stuk context weer en kan na het onderzoek meegenomen worden in de interpretaties en het advies.

3.5.1 Re-entry training/begeleiding op het veld

OM is werkzaam op vele verschillende werkvelden verspreid over de gehele wereld. Elk werkveld heeft zo zijn eigen training, begeleiding en voorbereiding op de re-entry. Er is dus geen sprake van een eensluidende aanpak hierin, die voorschrijft hoe de re-entry training wereldwijd vorm moet worden gegeven. De verschillende werkvelden bekijkend is er wel sprake van overeenkomsten in de re-entry training en begeleiding. Een aantal voor het onderzoek relevante werkvelden op een rijtje ter illustratie:

Ierland:

- A) Het invullen van een reflectieformulier, waarin de zendingswerkers gevraagd wordt te reflecteren op de ervaringen op het zendingsveld. Er wordt gevraagd te reflecteren op de volgende gebieden; geestelijk leven, karakter verandering, emotionele ontwikkeling, teamleven, culturele verschillen, taalproblemen, psychisch welzijn en relaties. In het formulier wordt geadviseerd de reflecties te bespreken met een leider op het veld.
- B) De zendingswerkers krijgen een samenvatting van het boek "Think Home" van Lisa Espineli Chinn uit 1987. De inhoud van de samenvatting gaat o.a. over re-entry stress, verwachtingen over terugkeer, uitdagingen en de voorbereiding op een terugkeer.
- C) Slotevaluatie met eigen teamleider.

Turkije:

- A) Het invullen van een interview met daarin reflecties op het werk, cultuur, taal, persoonlijk, geestelijk en verwachtingen terugkeer (zie bijlage 6.2.1).
- B) Een informatiefolder "Welcome to Home Country" met daarin informatie over; re-entry, Bijbelstudies voor de "stille tijd" met daarbij ruimte voor reflecties (zie bijlage 6.2.2).
- C) Een re-entry training waarbij de zendingswerkers vooraf het boek "Re-entry" van Peter Jordan moeten lezen (zie bijlage 6.2.3).
- D) Slotevaluatie met eigen teamleider.

Moldavie:

- A) Het vooraf bestuderen van het boek “Re-entry” van Peter Jordan met iemand van de leiding.
- B) Het volgen van trainingsbijeenkomsten.
- C) Slotevaluatie met eigen teamleider.

Engeland(Lifehope):

- A) Het invullen van een interview vergelijkbaar met het interview wat in Turkije gebruikt wordt (zie bijlage 6.2.1).
- B) De zendingswerkers krijgen een hand-out met daarin de basisinformatie over re-entry en vragen ter reflectie (zie bijlage 6.2.4).
- C) Aan de hand van deze hand-out krijgen de zendingswerkers een trainingssessie.
- D) Slotevaluatie met eigen teamleider.

Zuid-Afrika:

- A) De zendingswerkers krijgen een uitgebreid document genaamd “Coming Home” met daarin informatie over re-entry, Bijbelstudies en vragen ter reflectie. (Kotesky R. B., 2003)
- B) Het invullen en bespreken van een interview, vergelijkbaar met het interview wat in Turkije en Engeland gebruikt wordt (zie bijlage 6.2.1).
- C) Invullen van een evaluatieformulier.
- D) Slotevaluatie met eigen teamleider.

Schepen:

- A) De zendingswerkers krijgen een uitgebreide re-entry training verdeeld over 2 dagen. Daarin is verwerkt informatie over re-entry, terugkijken op de afgelopen periode, afsluiten zendingsperiode en kijken naar de toekomst.
- B) Binnen de re-entry training is er ruimte voor evaluatie, o.a. van de persoonlijke ervaringen op het schip.
- C) Slotevaluatie met eigen teamleider.

3.5.2 Re-entry training /begeleiding vanuit OM Nederland

Zendingswerker:

- A) Vijf maanden voor vertrek krijgt de zendingswerker een lijst met vacatures binnen OM-Nederland. (Zover dit van toepassing is op de persoonlijke omstandigheden van zendingswerker)
- B) Twee maanden voor vertrek naar Nederland krijgt de zendingswerker de brochure “Weer naar huis” met daarin o.a. informatie over de voorbereiding, de cultuurschok, het leven na OM en een voorbeeld bedankbrief.
- C) Eén week voor terugkeer krijgt de zendingswerker de brochure “Weer thuis”.
- D) Eén week voor terugkeer krijgt de zendingswerker het evaluatieformulier met daarin verschillende evaluatievragen (zie bijlage 6.2.6)
- E) Binnen zes weken na terugkeer volgt er een evaluatiegesprek met een medewerker van Member Care a.d.h.v. het evaluatieformulier (zie bijlage 6.2.7)
- F) Indien nodig wordt er doorverwezen naar de professionele hulpverlening (psycholoog,

pastoraal medewerker, loopbaanbegeleider en/of andere instanties)

G) Voor verdere taken m.b.t. begeleiding zendingswerker zie het stappenplan re-entry (zie bijlage 6.2.8)

Achterban:

A) Eén maand voor terugkeer krijgt TFC informatie over verzekeringen en inschrijven Gem. Basis Administratie.

B) Eén maand voor terugkeer krijgt de kerkelijke gemeente (voorganger of dominee), het TFC en ouders de brochure "Thuiskomen" met daarin informatie over re-entry en de verandering die de betrokken zendingswerker heeft doorgemaakt.

C) OM biedt infoavonden aan over re-entry en begeleiding bij terugkeer.

D) Voor verdere taken m.b.t. informatie toezending achterban, zie het stappenplan re-entry (zie bijlage 6.2.8)

4. Onderzoek

4.1 Opzet onderzoek

Kwantitatief:

Om te onderzoeken tegen welke problemen de (ex-) OM-zendingswerkers aanlopen bij hun terugkomst, is gekozen voor een kwantitatief onderzoek. Hiervoor is gekozen, omdat een kwalitatief onderzoek per individu zeer intensief is qua arbeidsuren. Tevens betreft het dan alleen individuele gevallen en zal het overeenkomen met de theorie die bekend is over re-entry. Een kwantitatief onderzoek zal een algemeen beeld geven en een betere indicatie geven in hoeverre een bepaald probleem speelt bij de (ex-)zendingswerker. Dit geniet sterk de voorkeur, omdat er voor OM meer lessen uit te halen zijn naar de toekomst toe. Door tevens gebruik te maken van open vragen is er wel ruimte gegeven voor de individuele ervaringen van de zendingswerkers.

Enquête:

Door zoveel mogelijk (ex-) zendingswerkers te bereiken is gekozen voor een digitale enquête. Een enquête waarbij de respondent wordt benaderd via een email en deze meteen kan invullen. Er is gekozen voor een enquêteprogramma van NetQ. Zij konden het programma gratis aanbieden voor HBO-studenten. Het programma biedt begeleiding om de enquête adequaat op te zetten en de resultaten worden meteen zichtbaar in grafieken en tabellen. De enquête dient uiteraard zelf opgemaakt te worden. (NetQ, 2011)

Vragenlijst:

De vragen zijn grotendeels opgezet a.d.h.v. van de probleemgebieden die beschreven worden in de boeken "Enkeltje Thuis" van Neal Pirolo en "Re-Entry" van Peter Jordan. Verder zijn de vragen opgesteld a.d.h.v. de ervaringen die beschreven worden in diverse brochures en artikelen. De probleemgebieden zijn thematisch verdeeld binnen de enquête. Twee thema's zijn hierbij toegevoegd: "algemene gegevens" en "re-entry training". De eerste om een beeld te krijgen qua verdeling sekse, opleiding, werkveld etc. De tweede om vooral feedback te krijgen op de re-entry training die de (ex-) zendingswerkers hebben gehad van OM. In de literatuur wordt ook gesproken over de probleemgebieden onderwijskundig en nationaal/politiek. Wegens beperkte melding van problemen op dit gebied zijn deze twee thema's weggelaten en zijn ze hooguit verwerkt in een matrixvraag. De vragen die voorkomen in de enquête zijn: enkele vragen, meerkeuzevragen, open vragen en matrixvragen. Verder zijn in de enquête "sprongen" verwerkt. Dit wil zeggen dat bij een bepaald antwoord er reden kan zijn, de volgende vraag over te slaan. Bijvoorbeeld: Als de respondent in vraag A) aangeeft geen problemen te hebben gehad op lichamenlijk gebied, hoeft deze vraag B) niet in te vullen, waar gevraagd wordt hoe lang deze problematiek speelde. Het aantal respondenten kan hierdoor fluctueren bij een bepaalde vraag. Bij de meeste vragen staat dan ook een korte toelichting, wat helpt bij het interpreteren van de antwoorden. De verdere interpretatie en conclusies volgen overigens in hoofdstuk 4.5 van dit onderzoek. Tot slot zou ik nog willen aangeven, dat de respondenten ook de mogelijkheid gekregen hebben, om anoniem te blijven. Namen en gegevens worden dan niet verstrekt aan medewerkers van OM.

Er zijn 268 (ex-) zendingswerkers benaderd en 123 hebben de enquête volledig ingevuld. Elke zendingswerker is individueel benaderd. Echtparen (waar van beide de gegevens bekend waren) zijn dus ook individueel benaderd.

4.2 Tekortkomingen onderzoeksmethodiek

- Er is geen vergelijkingsonderzoek gedaan bij een andere zendingsorganisatie. Er kunnen dus geen verbanden of vergelijkingen worden getrokken met andere organisaties. Tevens is het daardoor niet mogelijk dat de uitkomsten algemeen getrokken kunnen worden naar alle zendingswerkers van andere organisaties. Het betreft dus puur een onderzoek binnen OM. Waar overigens wel indicaties uit te halen valt voor de andere zendingsorganisaties. De culturele ervaringen en verdere werkveldervaringen zullen over het algemeen herkenbaar zijn. Het is ook bekend dat zendingsorganisaties en zendingswerkers op het werkveld veel samenwerken en dezelfde ervaringen opdoen.
- De ervaringen van zendingswerkers zijn zeer divers. Het is daarom goed mogelijk dat de vragen en de antwoordmogelijkheden te beperkt zijn. De literatuur die ten grondslag ligt aan deze vragen en antwoordmogelijkheden zijn dan niet toereikend voor de veelheid aan ervaringen. Dit is enigszins opgevangen door de open vragen. Dit geeft de gelegenheid om de gegeven antwoorden aan te vullen met eigen ervaringen.
- De ervaringen van zendingswerkers zijn subjectief. Wat ik hiermee bedoel is dat ervaringen op het zendingsveld niet per se de oorzaak hoeven te zijn van een specifiek probleem. De zendingswerker kan dit zelf wel zo ervaren, maar de oorzaken zijn vaak veel complexer. Persoonlijkheid (karakter) en probleemoplossend vermogen van de zendingswerker spelen dan ook een grote rol. Tevens kunnen er andere gebeurtenissen zijn geweest op sociaal en lichamelijk gebied die het probleem hebben veroorzaakt. Zendingservaringen zijn dan niet één op één te zetten met het probleem dat in Nederland ervaren wordt. De mogelijkheid is er dat ervaringen op het zendingsveld dan eerder versterkend hebben gewerkt en daardoor het probleem sneller tot stand is gekomen.
- De respondenten zijn willekeurig benaderd. Het is onduidelijk of de groep die grotendeels een positieve re-entry hebben gehad, eerder zal reageren en de enquête invullen dan de groep die grotendeels negatieve ervaringen van re-entry heeft gehad. Of mensen die een negatieve ervaring hebben gehad met OM. Zullen zij reageren om hun ervaringen te delen of willen zij niets meer te maken hebben met OM?
- Antwoordmogelijkheden zijn op verschillende manieren te interpreteren. Ik heb zelf met een bepaald interpretatiekader de literatuur gelezen en de vragen opgezet. Maar een respondent kan vanuit een heel ander interpretatiekader denken en zal bij een bepaalde verwoording anders kwalificeren dan ik dat zou doen. Hier ontkom je echter niet aan bij het maken en invullen van een enquête. De open vragen en de antwoorden daarop zijn ook weer vatbaar voor verschillende interpretatie. Er is dan een wisselwerking in de communicatie waar “ruis” snel aanwezig kan zijn.

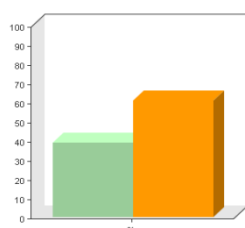
- Vraag 2 t/m 11 zijn door 122 personen ingevuld i.p.v. 123. Onbekende technische problemen hebben er voor gezorgd dat één persoon de eerste vragen heeft “overgeslagen”, terwijl deze vragen verplicht waren en technisch gezien, niet te “omzeilen” waren.

4.3 Uitkomst onderzoek

4.3.1 Algemeen

Vraag 1: Wat is je geslacht?

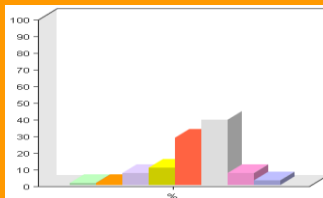
Toelichting: Aan het onderzoek deden in totaal 48 mannen mee (39 %) en 75 vrouwen (61 %). Er waren 113 mannen (42,2 %) en 155 vrouwen (57,8%) aangeschreven.

Vraag 2: Welk voorgezet onderwijs heb je het laatst genoten, voordat je met OM wegging?

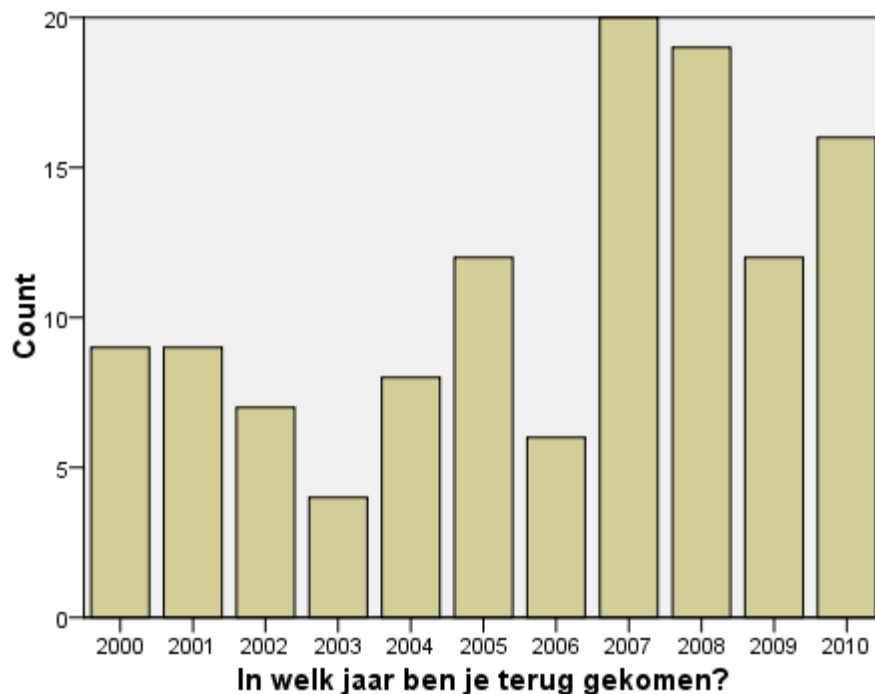
Toelichting: Opvallend is dat maar 4 % een relatief lager niveau onderwijs heeft gevolgd en ruim 76 % al een vervolgopleiding (MBO,HBO en Universitair), voordat ze met OM weggingen.

	Aantal	Percentage	
Praktijkonderwijs (LBO)	2	2%	
VMBO (incl. LWO)	2	2%	
HAVO	10	8%	
VWO	14	11%	
MBO	38	29%	
HBO	52	39%	
Universitair	10	8%	
Anders;namelijk	4	3%	

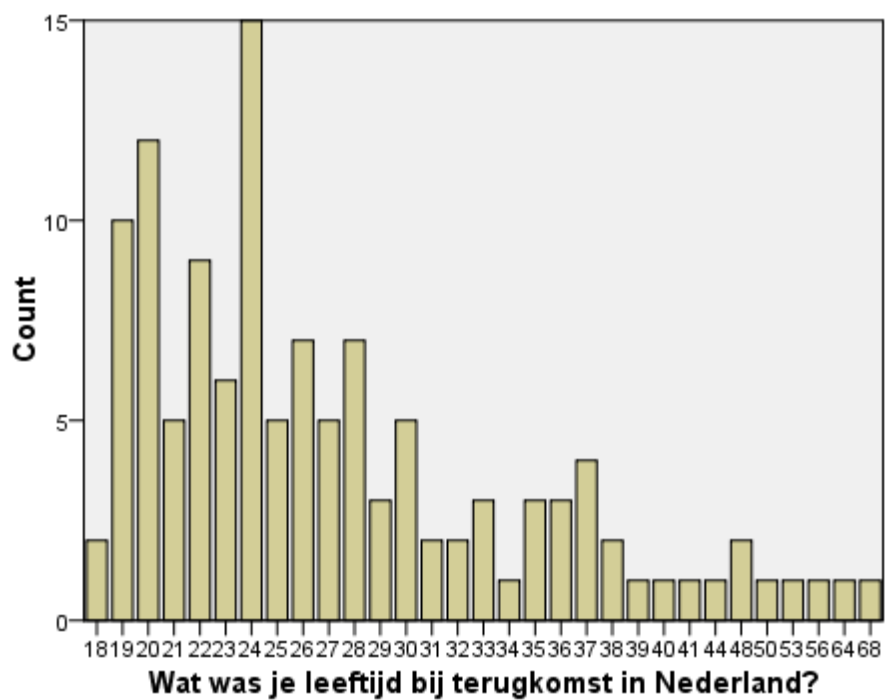
Vraag 3: In welk jaar ben je terug gekomen?

Toelichting: De respons is hoger onder de zendingswerkers die de laatste 5 jaar zijn teruggekomen. 73 respondenten van de 122 respondenten zijn tussen 2006 -2010 teruggekomen.

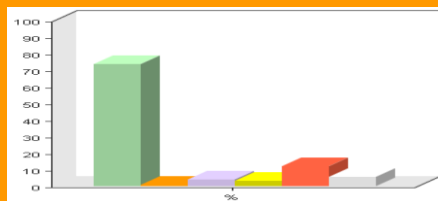
Vraag 4: Wat was je leeftijd bij terugkomst in Nederland?

Toelichting: 91 respondenten van de 122 respondenten waren tussen de 18-30 jaar toen ze terugkwamen in Nederland. Het is echter wel de vraag in hoeverre dit representatief is. Aangezien de enquête via de email en computer verwerkt dient te worden, kan het zijn dat de ouderen eerder “afhaken” bij het doen van een digitale enquête.

Vraag 5: Wat was je relationele status bij vertrek?

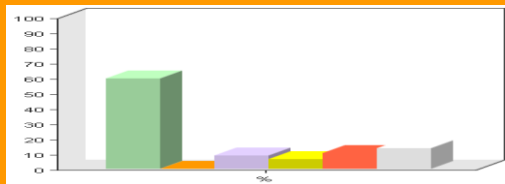
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Alleenstaand	90	74%	
Alleenstaand met kinderen	1	1%	
Verkering	5	4%	
Verloofd	4	3%	
Getrouwd zonder kinderen	15	12%	
Getrouwd met kinderen	7	6%	

Vraag 6: Wat was je relationele status bij terugkomst?

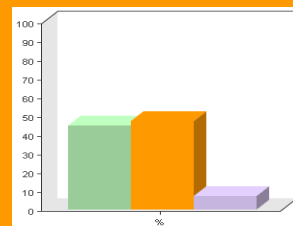
Toelichting: Zoals verwacht is het aantal verkerings, verlovingen en huwelijken gestegen na terugkomst vergeleken met de relationele status voor vertrek. Het aantal scheidingen is niet te halen uit de gegevens die zijn verzameld.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Alleenstaand	73	60%	
Alleenstaand met kinderen	0	0%	
Verkering	11	9%	
Verloofd	8	7%	
Getrouwd zonder kinderen	13	11%	
Getrouwd met kinderen	17	14%	

Vraag 7: Op welk zendingsveld heb je gezeten?

Toelichting: Hoewel OM voornamelijk bekend is bij het grote publiek door de schepen, heeft van de 122 mensen die deze vraag beantwoord hebben, een krappe meerderheid gediend in vast zendingsveld of combinatie met het schepenwerk.

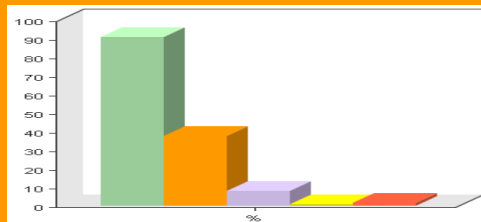
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Schepen	55	45%	
Vast zendingsveld; namelijk.....	58	48%	
Combinatie van schepen en vast zendingsveld; namelijk...	9	7%	

Vraag 8: Wat was jouw functie op het veld? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

Toelichting: Door de meerdere keuze die mogelijk was, is er door 122 mensen, 170 keer een antwoord ingevuld. De percentages zijn gebaseerd op de 122. Ruim 91 % heeft dus de functie van teamlid (uitvoerend) bekleed.

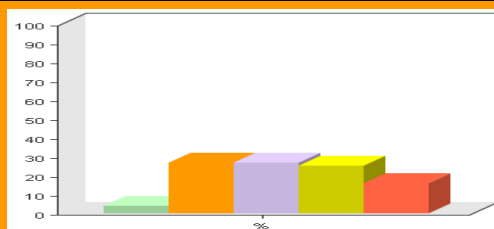
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Teamlid (uitvoerend)	111	91%	
Teamleider	46	38%	
Afdelingshoofd	10	8%	
Veldleider	1	1%	
Regioleider/coördinator	2	2%	

Vraag 9: Hoe lang zat je op het zendingsveld?

Toelichting: De enquête is uitgegaan naar de zendingswerkers die minimaal 6 maanden zouden uitgezonden worden. Dit betekent niet dat er maar 5 mensen eerder terug zijn gekomen dan gepland. Dit zijn er meer, zie volgende vraag.

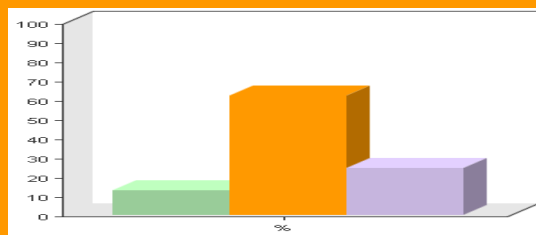
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Korter dan 6 maanden	5	4%	
6-12 maanden	33	27%	
1-2 jaar	33	27%	
2-4 jaar	31	25%	
Langer dan 4 jaar	20	16%	

Vraag 10: Ben je eerder terug gekomen dan gepland?

Toelichting: Het grootste gedeelte 62% komt volgens planning thuis. 13 % komt eerder thuis en 25% blijft langer dan gepland.

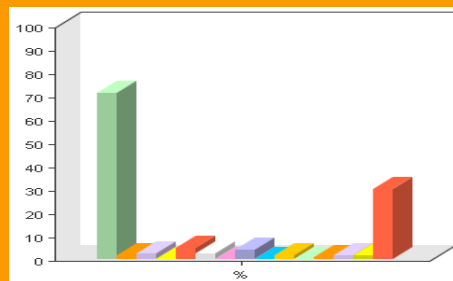
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja	16	13%	
Nee, ik ben (ongeveer) terug gekomen volgens planning	76	62%	
Nee, ik ben langer gebleven	30	25%	

Vraag 11: Wat was de reden van jouw terugkeer? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

Toelichting: De vraag is 150 keer ingevuld door 122 personen. 37 personen hebben “anders” ingevuld (o.a. werd ingevuld nieuwe taak, geen visum, emotionele uitputting, vervolg studie, zwangerschap, uitgekeken op OM, Gods planning, huwelijk, pensioen).

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Mijn tijd zat er op (normale terugkeer)	87	71%	
Ziekte	2	2%	
Conflict binnen team	3	2%	
Onveiligheid	0	0%	
Onvoldoende financiële support	6	5%	
Nieuwe baan	3	2%	

Relationele problemen	0	0%	
Studie kinderen	5	4%	
Culturele aanpassingsproblemen op zendingsveld	0	0%	
Te grote verantwoordelijkheid	2	2%	
Niet thuis kunnen voelen op het veld	0	0%	
Het gevoel niet goed voorbereid te zijn	1	1%	
Heimwee	2	2%	
Teleurgesteld in resultaten	2	2%	
Anders; namelijk	37	30%	

Vraag 12: Zou je dit antwoord willen toelichten? (niet verplicht)

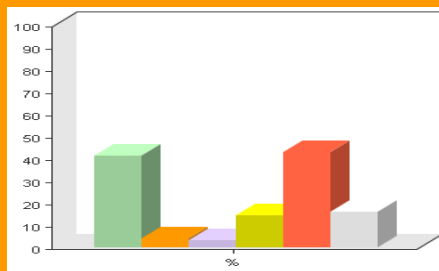
Antwoord (samengevat): 70 deelnemers hebben een toelichting gegeven op hun antwoord bij vraag 11. Ruim 1/3 van de 70 gaven hierbij nogmaals aan dat hun tijd er op zat en daarom naar huis gingen. De diversiteit van de 2/3 die overblijft valt op. In deze groep zitten zendingswerkers die te maken hebben gehad met ziekte, conflict, onvoldoende support, teleurgesteld en het hebben van een nieuwe baan en geven in een aanvulling een kijkje in hun ervaringen op het zendingsveld. In deze groep zitten ook de zendingswerkers die door overmacht terug zijn gekeerd naar Nederland en daarover graag hun ervaringen willen delen (Doulos vervroegd uit de vaart, visa niet verlengd, opleiding kinderen en relatieveranderingen). Zie bijlage 1 voor alle persoonlijke antwoorden op deze vraag.

4.3.2 Lichamelijk

Vraag 1: Na terugkomst in Nederland had ik de volgende lichamelijke klachten? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

Toelichting: Dit antwoord is door 123 personen, 151 keer ingevuld. 43 % van de 123 geeft aan geen klachten te hebben gehad. 41 % geeft aan last te hebben gehad van vermoeidheid. 16% heeft "anders" ingevuld (o.a. rugklachten, ziekte van Crohn, hooikoorts, haaruitval en pijn in de knieën). De 16 % geeft echter een vertekend beeld, want naast de lichamelijke klachten die werden genoemd, waren de antwoorden bij "anders" meer een toelichting op een andere ingevulde antwoordmogelijkheid.

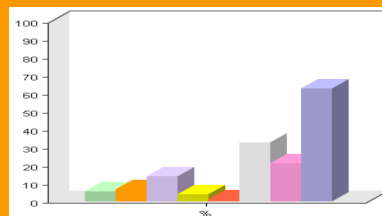
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Vermoeidheid	51	41%	
Hoofdpijn	5	4%	
Diarree	4	3%	
Gewichtstoename/afname	18	15%	
Geen lichamelijke klachten	53	43%	
Anders; namelijk.....	20	16%	

Vraag 2: De oorzaak van mijn lichamelijke klacht was? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

Toelichting: Deze vraag is 107 keer ingevuld door “maar” 70 mensen. Dit komt omdat, de 53 deelnemers die in de vorige vraag “geen lichamelijke klachten” hadden ingevuld, deze vraag verplicht moesten overslaan. Wat opvallend is dat 24 keer is ingevuld, “over eigen grenzen gegaan” en 16 keer “stress/overspannen”. Ruim 44 keer is “anders” ingevuld (o.a. parasiet, verwerking indrukken, slecht bed aan boord, bijkomen van het harde werk, weinig beweging en schildklierontsteking waren redenen die aangedragen werden als oorzaak van de lichamelijke klacht). Ook dit cijfer van 44 geeft een vertekend beeld, omdat veel antwoorden die gegeven waren vielen onder te verdelen bij “over eigen grenzen gegaan (hard werken) en “stress/overspannen”.

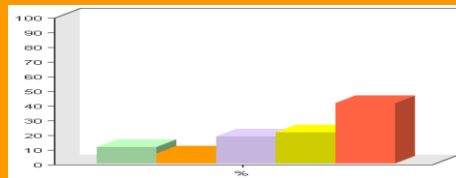
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Jetlag	4	6%	
Temperatuurverschil	5	7%	
Drukke tijdschema in Nederland	10	14%	
Westers eten	3	4%	
Traumatische ervaring op veld	1	1%	
Over "eigen grenzen" gegaan	23	33%	
Stress/overspannen	15	21%	
Anders; namelijk....	44	63%	

Vraag 3: Hoe lang heb je last gehad van deze lichamelijke klachten?

Toelichting: Van 123 mensen is door 70 mensen ingevuld dat ze lichamelijke klachten hadden bij vraag 2. Van deze 70 geeft 41 % aan dat ze langer dan een half jaar lichamelijke klachten hebben gehouden.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
0-7 dagen	8	11%	
1-3 weken	5	7%	
3-8 weken	13	19%	
2-6 maanden	15	21%	
Langer dan half jaar	29	41%	

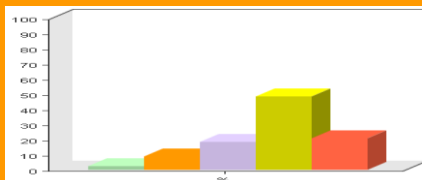

4.3.3. Cultureel

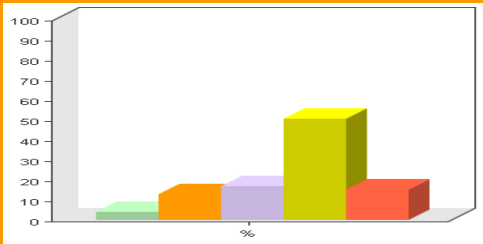
Vraag 1: Aan welke culturele aspecten moest je wennen terug in Nederland?

De luxe levensstijl in Nederland:

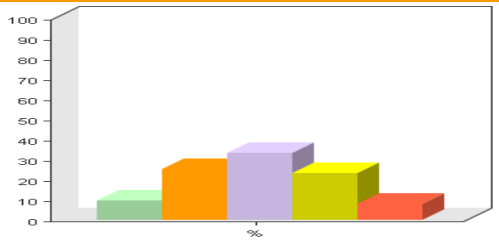
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	3	2%	
mee oneens	11	9%	
neutraal	23	19%	
mee eens	60	49%	
helemaal mee eens	26	21%	

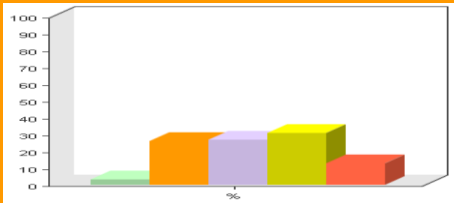
De normen en waarden:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	5	4%	
mee oneens	16	13%	
neutraal	21	17%	
mee eens	62	50%	
helemaal mee eens	19	15%	

Mijn woonplaats en bekende plekken waren veranderd:

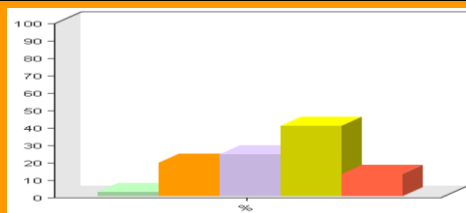
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	12	10%	
mee oneens	31	25%	
neutraal	41	33%	
mee eens	29	24%	
helemaal mee eens	10	8%	

Het tempo in Nederland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	4	3%	
mee oneens	32	26%	
neutraal	33	27%	
mee eens	38	31%	
helemaal mee eens	16	13%	

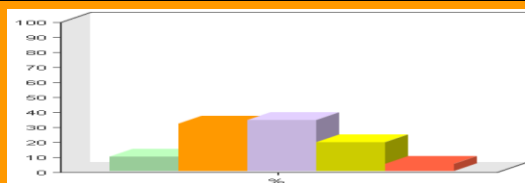
De gewoonten in Nederland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	3	2%	
mee oneens	24	20%	
neutraal	30	24%	
mee eens	50	41%	
helemaal mee eens	16	13%	

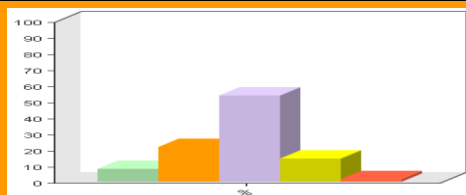
De veilige leefomgeving vergeleken met het zendingsland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	12	10%	
mee oneens	39	32%	
neutraal	42	34%	
mee eens	24	20%	
helemaal mee eens	6	5%	

Politieke situatie:

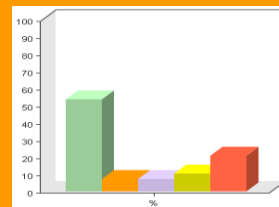
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	10	8%	
mee oneens	27	22%	
neutraal	66	54%	
mee eens	18	15%	
helemaal mee eens	2	2%	

Vraag 2: Hoe zou je de periode van gewenning willen omschrijven? Kies één van de onderstaande opties.

Toelichting: 66 personen van de 123 geven aan dat ze op een positieve wijze weer integreerden. De andere 46% geeft aan op verschillende wijze moeite te hebben gehad met de cultuurverschillen. 21 % van het totaal gaf zelfs aan zich geestelijk, mentaal of emotioneel terug te trekken uit het leven.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ik paste me op een positieve wijze weer aan (integratie)	66	54%	
Ik ontkende de cultuurverschillen en begon te snel weer taken op te pakken (overhaaste aanpassing)	9	7%	
Ik begon negatief te denken over de Nederlandse cultuur (vervreemding)	9	7%	
Ik had een veroordelende houding naar de Nederlandse cultuur (veroordeling)	13	11%	
Ik begon me geestelijk, mentaal of emotioneel terug te trekken uit het leven (terugtrekken)	26	21%	

Vraag 3: Hoe lang heeft deze periode geduurd?

Toelichting: Van de 46% (57 pers.) die aangaf op verschillende wijzen moeite te hebben gehad met de cultuurverschillen, loopt net iets meer dan helft van deze groep hier langer dan een half jaar mee rond. 9 personen zelfs langer dan 2 jaar.

Periode van "overhaaste aanpassing":

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
0-2 maanden	1	11%
2-6 maanden	3	33%
6-12 maanden	2	22%
1-2 jaar	1	11%
Langer dan 2 jaar	2	22%

Periode van “vervreemding”:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
0-2 maanden	0	0%
2-6 maanden	5	50%
6-12 maanden	1	10%
1-2 jaar	2	20%
Langer dan 2 jaar	2	20%

Periode van “veroordeling”:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
0-2 maanden	3	23%
2-6 maanden	4	31%
6-12 maanden	3	23%
1-2 jaar	2	15%
Langer dan 2 jaar	1	8%

Periode van “terugtrekken”:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
0-2 maanden	0	0%
2-6 maanden	10	38%
6-12 maanden	5	19%
1-2 jaar	7	27%
Langer dan 2 jaar	4	15%

Vraag 4: Wat zou je verder kwijt willen over je “cultuurshock” bij terugkomst? (niet verplicht)

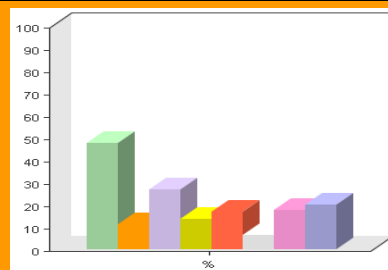
Antwoord (samengevat): Uiteindelijk hebben 18 deelnemers deze vraag beantwoord. Het zijn vooral de personen die langer dan 2 jaar door een bepaalde periode van gewenning zijn gegaan, die deze vraag hebben ingevuld door hun persoonlijke ervaringen te delen. Ze geven hierin aan welke gevolgen de culture shock op hun leven had. Als we dan uitgaan van een totaal van 123 deelnemers dan heeft toch 15% van de zendingswerkers noemenswaardige gevolgen die ze toeschrijven aan hun tijd op het zendingsveld en terugkeer in Nederland. Zie bijlage 2.

4.3.4 Taalkundig

Vraag 1: Op welke onderdelen had je moeite met de Nederlandse taal? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

Toelichting: 59 personen van de 123 had geen moeite. 25 personen gaven “anders” als antwoord, het grootste deel van deze groep gaf aan, moeilijk het juiste Nederlandse woord te vinden en/of gebruik van Engelse taal makkelijker ging.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ik had geen moeite	59	48%	
Nieuwe woorden	14	11%	
Grammatica	33	27%	
Uitspraak	17	14%	
Missen van de lokale taal van het zendingsgebied	21	17%	
Non-verbale communicatie	8	7%	
Taalverruwing	22	18%	
Anders; namelijk	25	20%	

Vraag 2: Hoe lang heb je hier “last” van gehad?

Toelichting: Er waren 64 personen van de 123 die aangaven in de vorige vraag op één of andere manier problemen tegen te zijn gekomen met de Nederlandse taal. 52% had hier tot een half jaar last van en 48% langer dan een half jaar, waaronder 22% zelfs langer dan 2 jaar.

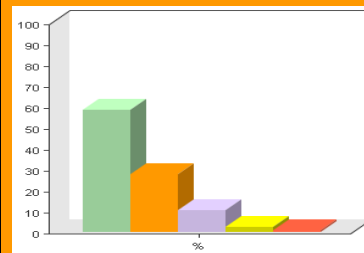
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
0-2 maanden	14	22%
2-6 maanden	19	30%
6-12 maanden	11	17%
1-2 jaar	6	9%
Langer dan 2 jaar	14	22%

4.3.5. Financieel

Vraag 1: Op het zendingsveld leefde ik van?

Toelichting: Ruim 87% van de 123 personen gaf aan bijna of volledig van giften te leven op het zendingsveld.

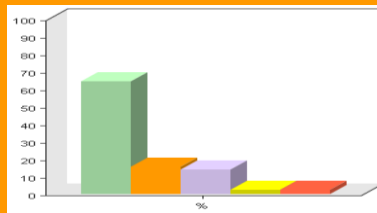
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Volledig van giften	72	59%	
Bijna volledig van giften	34	28%	
Fifty/fifty	13	11%	
Bijna volledig van eigen inkomen en/of spaargeld	3	2%	
Volledig van eigen inkomen en/of spaargeld	1	1%	

Vraag 2: In Nederland teruggekomen leefde ik nog zoveel maand(en) van giften?

Toelichting: Alleen diegenen mochten deze vraag beantwoorden, die op de vorige vraag hadden geantwoord: volledig van giften, bijna volledig van giften of fifty/fifty. Dit waren 119 personen in totaal. Opvallend is dat het grootste deel, 65%, meteen weer zelf verantwoordelijk is voor hun inkomen.

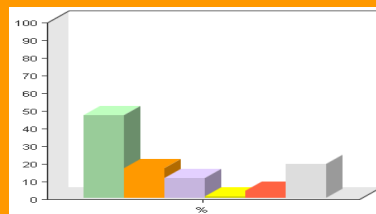
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Niet (meteen weer zelf verantwoordelijk)	77	65%	
0-1 maand	19	16%	
1-4 maand(en)	17	14%	
5-12 maanden	3	3%	
Langer dan 1 jaar	3	3%	

Vraag 3: Was er een financieel plan/beleid gemaakt voor de eerste periode hier in Nederland?

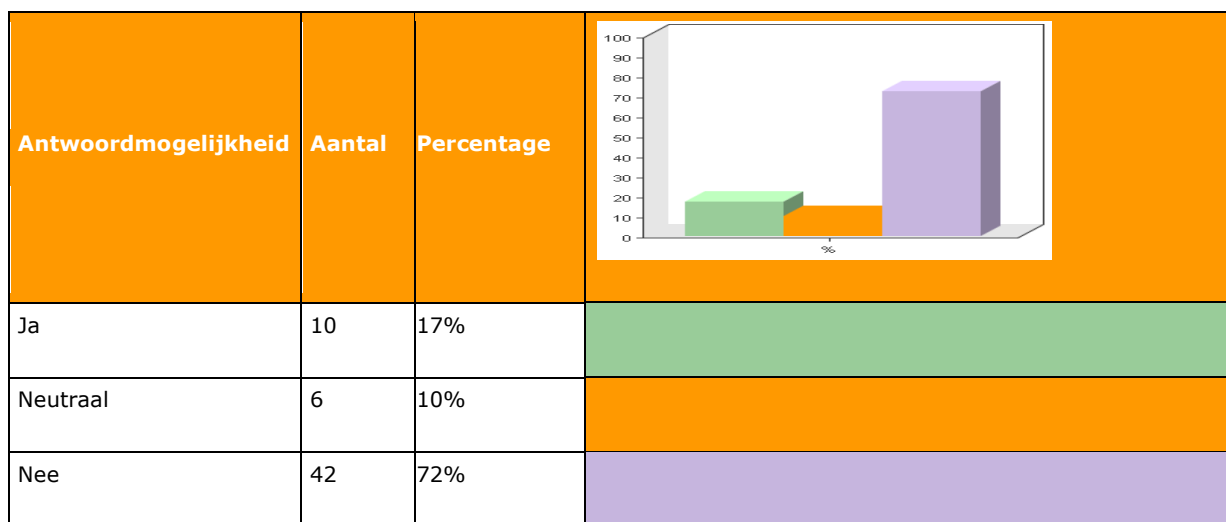
Toelichting: De 20% die anders had ingevuld met daarbij een toelichting, kwamen over het algemeen ten gunste van het aantal mensen dat met "ja" geantwoord had. Net iets meer dan de helft van de mensen maakt op één of andere manier wel een plan.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Nee	58	47%	
Ja, zelf een plan gemaakt	21	17%	
Ja, in samenwerking met TFC	14	11%	
Ja, in samenwerking met kerkelijke gemeente	1	1%	
Ja, in samenwerking met OM	5	4%	
Anders; namelijk.....	24	20%	

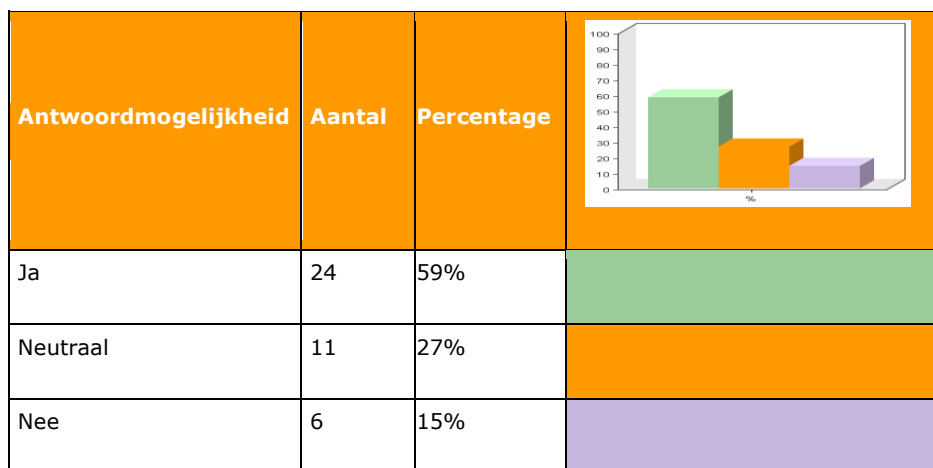
Vraag 4: Was achteraf bekeken een financieel plan nodig geweest?

Toelichting: Slechts 17 % van de 58 personen die bij vraag 3, “nee” hadden geantwoord, geven aan dat een financieel plan nodig was geweest.

Vraag 5: Is dit financiële plan nodig geweest?

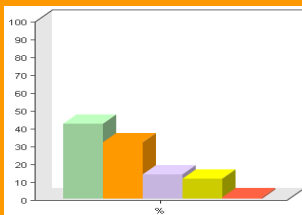
Toelichting: 59% van de 41 personen die bij vraag 3 “ja” hadden ingevuld, geven aan dat dit financiële plan wel nodig is geweest. De 24 personen die “anders” hadden ingevuld bij vraag 3, zijn dus niet meegenomen in deze vraag.

Vraag 6: Reageer op de volgende stellingen:

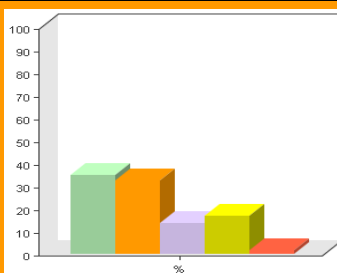
De financiële ondersteuning werd te snel stopgezet, waardoor ik in financiële problemen kwam:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	52	42%	
mee oneens	39	32%	
neutraal	17	14%	
mee eens	14	11%	
helemaal mee eens	1	1%	

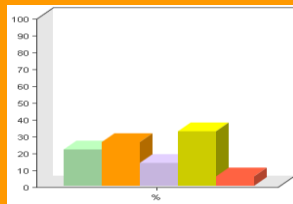
Ik had moeite om financieel rond te komen:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	43	35%	
mee oneens	40	33%	
neutraal	17	14%	
mee eens	21	17%	
helemaal mee eens	2	2%	

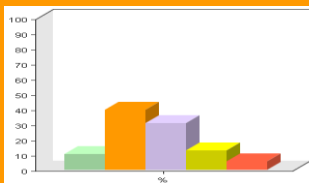
Bij terugkomst had ik het idee dat ik verantwoording moest afleggen aan mijn donateurs hoe ik de giften besteed had:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	27	22%	
mee oneens	32	26%	
neutraal	17	14%	
mee eens	40	33%	
helemaal mee eens	7	6%	

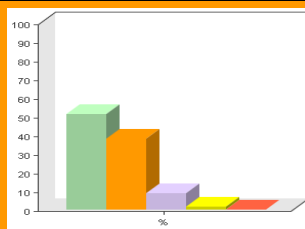
Ik probeerde krampachtig sober te leven:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	13	11%	
mee oneens	49	40%	
neutraal	38	31%	
mee eens	16	13%	
helemaal mee eens	7	6%	

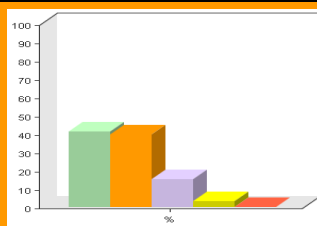
Ik ging op in de “genotscultuur” en ging alles kopen wat ik zag:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	63	51%	
mee oneens	47	38%	
neutraal	11	9%	
mee eens	2	2%	
helemaal mee eens	0	0%	

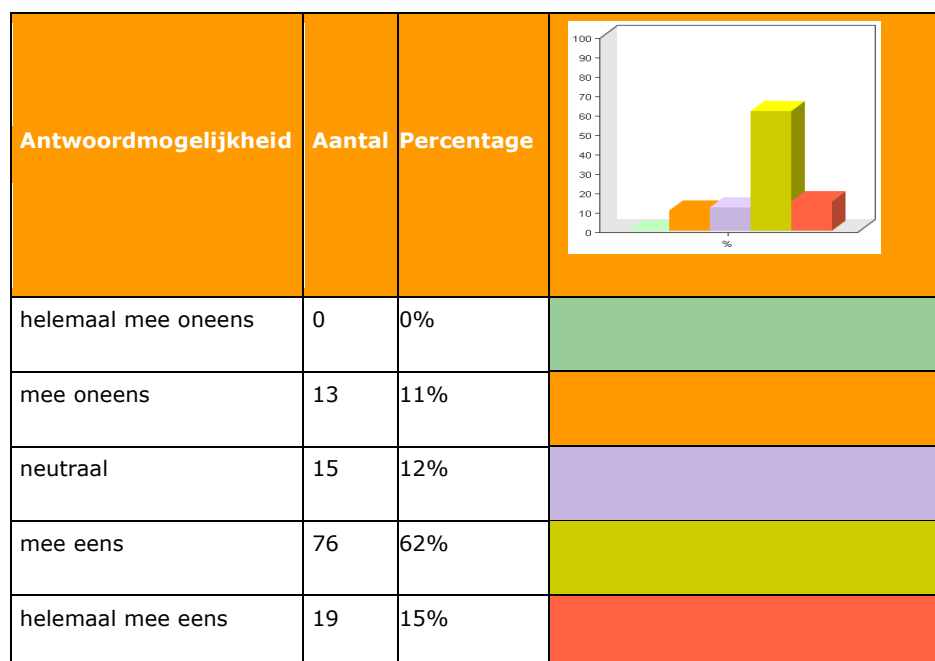

Ik kreeg symptomen van jaloersheid en/of hebzucht:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	51	41%	
mee oneens	49	40%	
neutraal	19	15%	
mee eens	4	3%	
helemaal mee eens	0	0%	

Ik pakte vrij gemakkelijk mijn leven financieel weer op in Nederland:

Vraag 7: Als je nog iets wilt melden over de financiën bij jouw terugkomst dan kan dit hieronder:

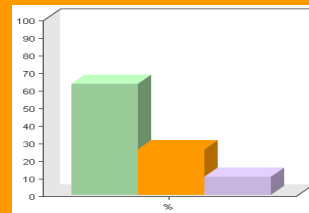
Antwoord (samengevat): 43 personen hadden nog iets te melden over hun financiën bij terugkomst. Voor velen van deze gold dat ze oplossingen vonden door hulp van ouders, TFC, snel te gaan werken of het aanspreken van spaargeld. Een kleine groep echter geeft aan door een moeilijke tijd te zijn gegaan en miste een stuk financiële ondersteuning door “slecht” beleid of minder support. Geld blijft dan een issue voor de zendingswerker op het zendingsveld en bij terugkomst. Zie bijlage 3 voor de 43 toevoegingen m.b.t. de financiën.

4.3.6 Beroepsmatig

Vraag 1: Ging je na terugkomst weer betaald werk verrichten?

Toelichting: 63% ging weer betaald werk verrichten na terugkomst. Opmerking: gepensioneerden konden deze vraag helaas niet beantwoorden door een fout in de web enquête.

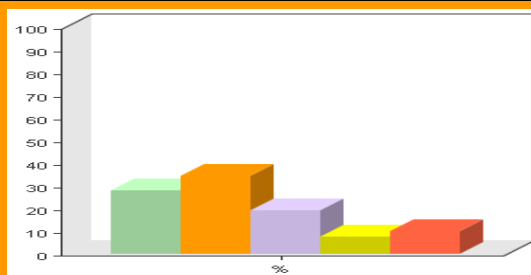
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja	78	63%	
Nee, ik ging studeren en had studiefinanciering	32	26%	
Nee, mijn partner was kostwinner en ging daarom niet werken	13	11%	

Vraag 2: Hoe lang heeft het geduurd, voordat je weer aan het werk was?

Toelichting: Van diegenen die gingen werken was 62% binnen 2 maanden weer aan de slag.

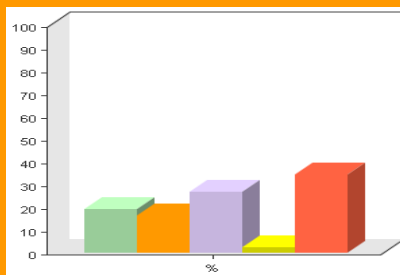
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
0-4 weken	22	28%	
1-2 maanden	27	35%	
2-4 maanden	15	19%	
4-6 maanden	6	8%	
Langer dan 6 maanden	8	10%	

Vraag 3: Hoe ben je aan een baan gekomen?

Toelichting: 35% koos voor het antwoord "Anders". De aanvulling die hierbij werd gegeven was dat zij via familie, vrienden, kennissen of arbeidsbureau aan een baan zijn gekomen.

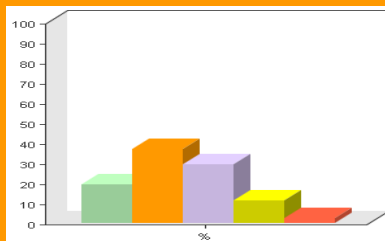
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Kon bij mijn "oude" baas weer aan de slag	15	19%	
Via uitzendbureau	13	17%	
Vacature op internet/krant	21	27%	
Met hulp van TFC/OM	2	3%	
Anders; namelijk....	27	35%	

Vraag 4: Begeleiding van TFC of OM in het zoeken naar werk was wenselijk geweest?

Toelichting: Voor 15 % is het wenselijk dat er begeleiding van TFC of OM in het zoeken naar werk.

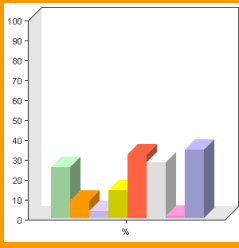
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Helemaal mee oneens	15	19%	
Mee oneens	29	37%	
Neutraal	23	29%	
Mee eens	9	12%	
Helemaal mee eens	2	3%	

Vraag 5: Toen ik weer aan het werk was liep ik tegen de volgende dingen aan? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

Toelichting: Wat de mensen vooral tegen viel was de arbeidsethos (26% van de 78 deelnemers) en om in het ritme te komen van het werk (32 % van de 78). De aanvulling die bij het antwoord "anders"

(35% van de 78) werd gegeven, lag vaak in het verlengde van de arbeidsethos en werkritme. O.a. werd genoemd: harde en efficiënte manier van werken, onpersoonlijk, veel geklaag, hardheid, missen geestelijke component, prestatiedruk en hoog werktempo.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
De arbeidsethos in Nederland viel me tegen (een voorbeeld: mens ondergeschikt aan productie)	20	26%	
Het onder supervisie staan van een baas vond ik lastig	7	9%	
Ik was overbodig in mijn vakgebied	3	4%	
Mijn beroepsvaardigheden waren verouderd in de tijd dat ik in het buitenland zat.	11	14%	
Ik had moeite om in het ritme te komen van het werk	25	32%	
Ik liep nergens tegenaan	22	28%	
Ik kon helemaal geen baan krijgen	1	1%	
Anders; namelijk.....	27	35%	

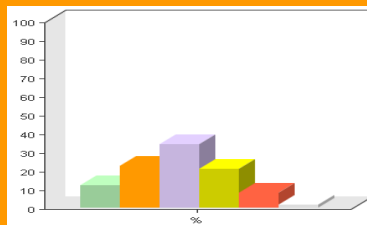
Vraag 6: Hieronder de optie om je beroepsmatige ervaringen te delen die je niet kwijt kon in de eerdere vragen (niet verplicht)

Antwoord (samengevat): 24 personen hebben hier nog hun ervaringen gedeeld. Ongeveer 20% benoemde hier hun positieve ervaringen die ze gehad hadden op het zendingsveld ten bate van het werk in Nederland en steun die ze hadden ervaren bij het zoeken naar werk. 30 % had meer negatieve ervaringen op de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld: lang moeten zoeken naar een passende baan, geen voordeel van ervaringen bij OM in het zoeken naar werk of het missen van de passie. Het grootste gedeelte van deze 24 personen, gebruikt deze vraag om mede te delen welk werk ze opgepakt hadden in Nederland en gaven een aanvulling op hun antwoord bij vraag 5. Zie bijlage 4.

4.3.7 Sociaal

Vraag 1: Hoe vaak had je contact op het zendingsveld met je thuisfront (familie, vrienden, etc.) d.m.v. telefoon, mail, brieven.....?

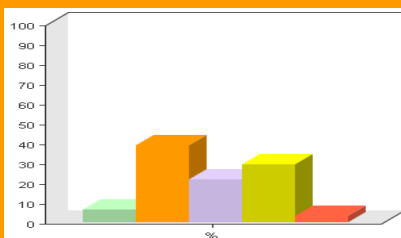
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Bijna elke dag (3-7 x per week)	15	12%	
2 x in de week	28	23%	
1 x in de week	42	34%	
1 x per 2 weken	26	21%	
1x in de maand	10	8%	
Bijna geen contact gehad	2	2%	

Vraag 2: Reageer op de volgende stellingen:

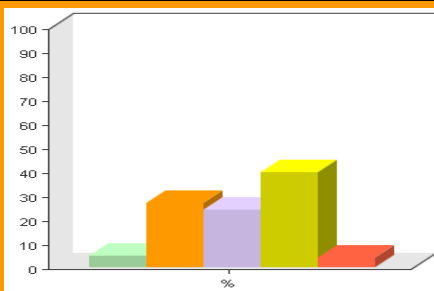
Ik ervoer meer steun op het zendingsveld van mijn vrienden, familie en gemeente dan toen ik terug was in Nederland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	8	7%	
mee oneens	48	39%	
neutraal	27	22%	
mee eens	36	29%	
helemaal mee eens	4	3%	

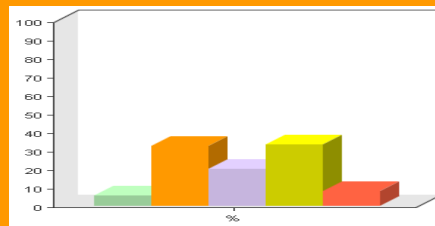
Mijn vrienden en ik waren uit elkaar gegroeid:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	6	5%	
mee oneens	33	27%	
neutraal	30	24%	
mee eens	49	40%	
helemaal mee eens	5	4%	

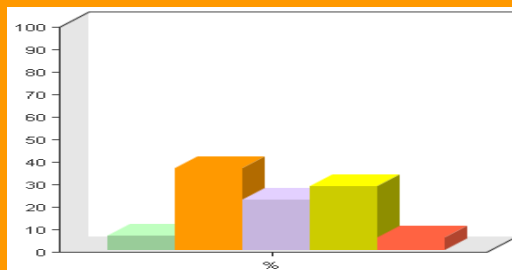
In Nederland was het moeilijk om mijn vriendenkring weer op te bouwen:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	7	6%	
mee oneens	40	33%	
neutraal	25	20%	
mee eens	41	33%	
helemaal mee eens	10	8%	

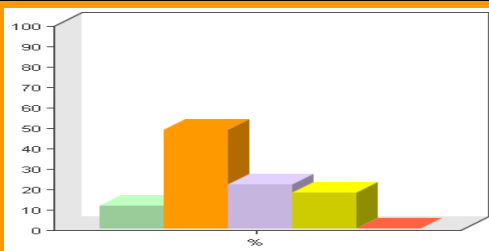
Ik werd als “zendeling” zijnde op een voetstuk geplaatst:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	8	7%	
mee oneens	45	37%	
neutraal	28	23%	
mee eens	35	28%	
helemaal mee eens	7	6%	

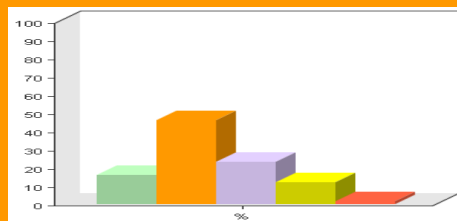
Ik had het gevoel dat niemand me gemist had:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	14	11%	
mee oneens	60	49%	
neutraal	27	22%	
mee eens	22	18%	
helemaal mee eens	0	0%	

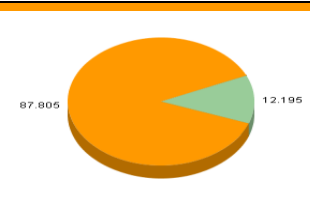
Ik heb steun gemist van het TFC toen ik terug kwam:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	20	16%	
mee oneens	57	46%	
neutraal	29	24%	
mee eens	15	12%	
helemaal mee eens	2	2%	

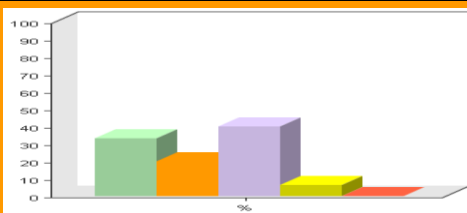
Vraag 3: Had je kinderen die mee terugkwamen van het zendingsveld?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja	15	12%	
Nee	108	88%	

Vraag 4: Hoe oud was kind 1 (oudste kind) toen je terugkwam?

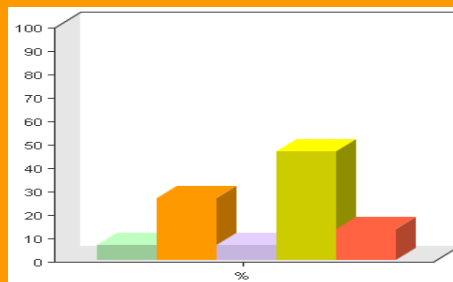
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
0-4 jaar	5	33%	
4-8 jaar	3	20%	
8-12 jaar	6	40%	
13-17 jaar	1	7%	
18 jaar en ouder	0	0%	

Reageer op de volgende stellingen:

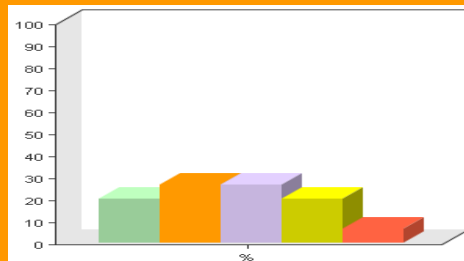
Mijn oudste kind (kind 1) had moeite om zich aan te passen in Nederland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	1	7%	
mee oneens	4	27%	
neutraal	1	7%	
mee eens	7	47%	
helemaal mee eens	2	13%	

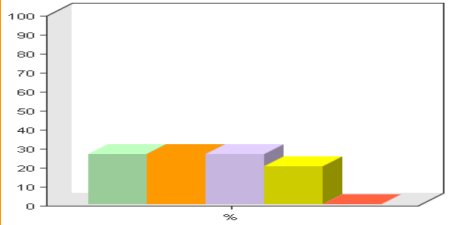

Mijn oudste kind (kind 1) werd als buitenstaander gezien:

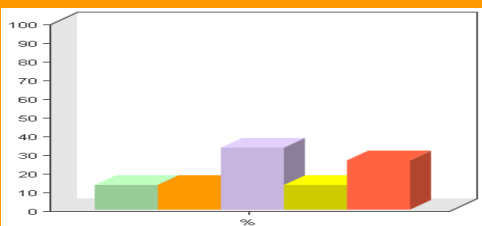
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	3	20%	
mee oneens	4	27%	
neutraal	4	27%	
mee eens	3	20%	
helemaal mee eens	1	7%	

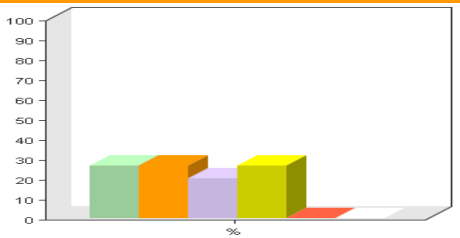
Mijn oudste kind (kind 1) werd gezien als “mission kid” (bijv. als kind van een zendeling, moet je veel Bijbelkennis bezitten):

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	4	27%	
mee oneens	4	27%	
neutraal	4	27%	
mee eens	3	20%	
helemaal mee eens	0	0%	

Bij mijn oudste kind (kind 1) was er sprake van loyaliteit t.o.v. het zendingsland:

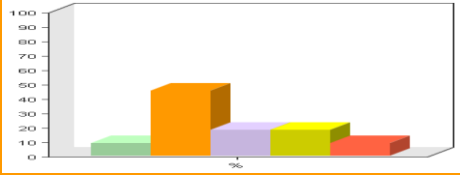
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	2	13%	
mee oneens	2	13%	
neutraal	5	33%	
mee eens	2	13%	
helemaal mee eens	4	27%	

Vraag 5: Hoe oud was kind 2 (één na oudste kind) toen je terugkwam?

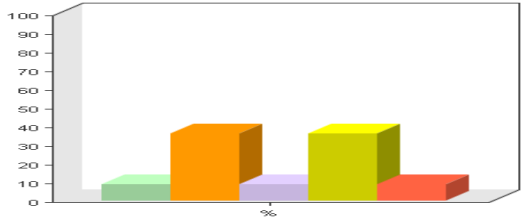
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
			
Ik had geen 2-de kind	4	27%	
0-4 jaar	4	27%	
4-8 jaar	3	20%	
8-12 jaar	4	27%	
13-17 jaar	0	0%	
18 jaar en ouder	0	0%	

Reageer op de volgende stellingen:

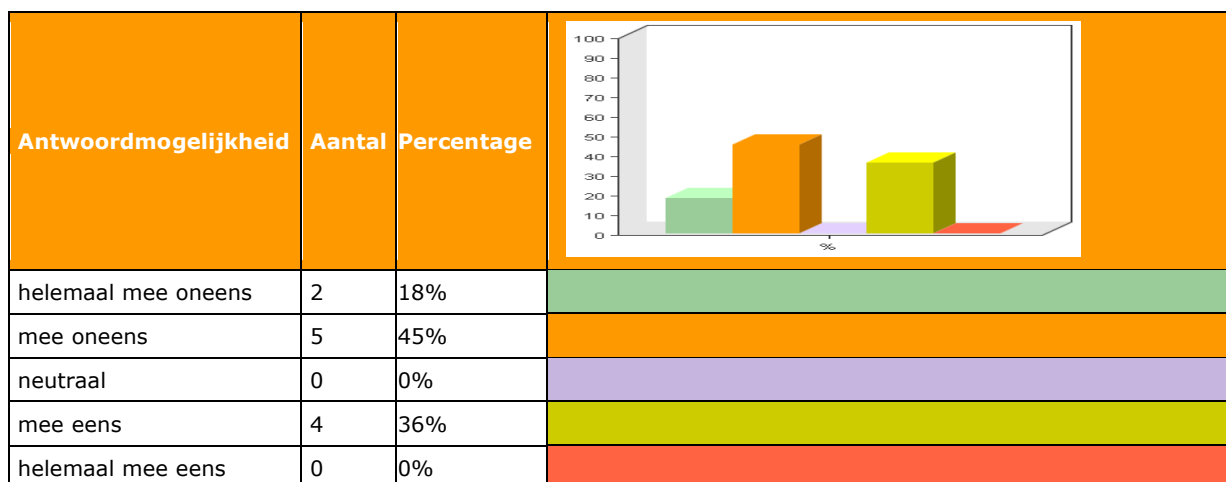
Mijn kind (kind 2) had moeite om zich aan te passen in Nederland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
			
helemaal mee oneens	1	9%	
mee oneens	5	45%	
neutraal	2	18%	
mee eens	2	18%	
helemaal mee eens	1	9%	

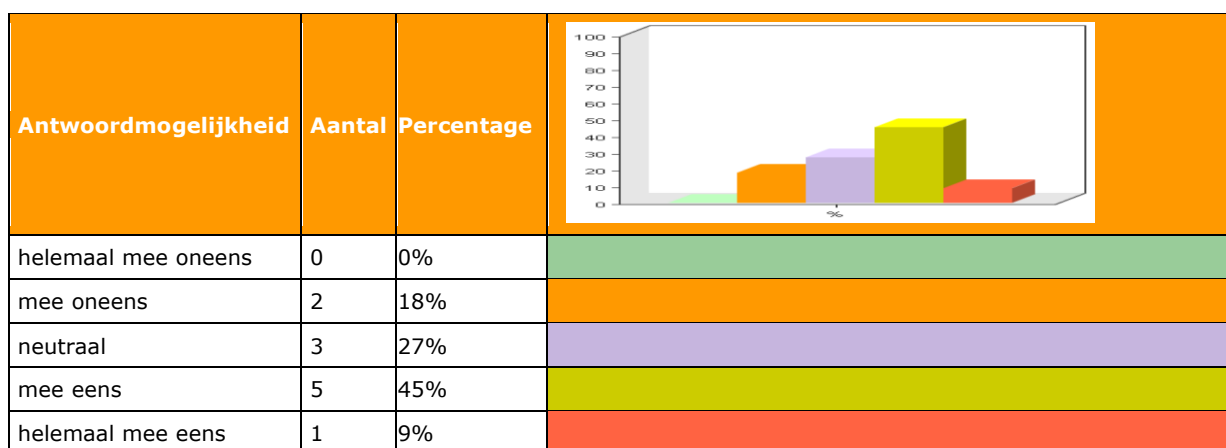
Mijn kind (kind 2) werd als buitenstaander gezien:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
			
helemaal mee oneens	1	9%	
mee oneens	4	36%	
neutraal	1	9%	
mee eens	4	36%	
helemaal mee eens	1	9%	

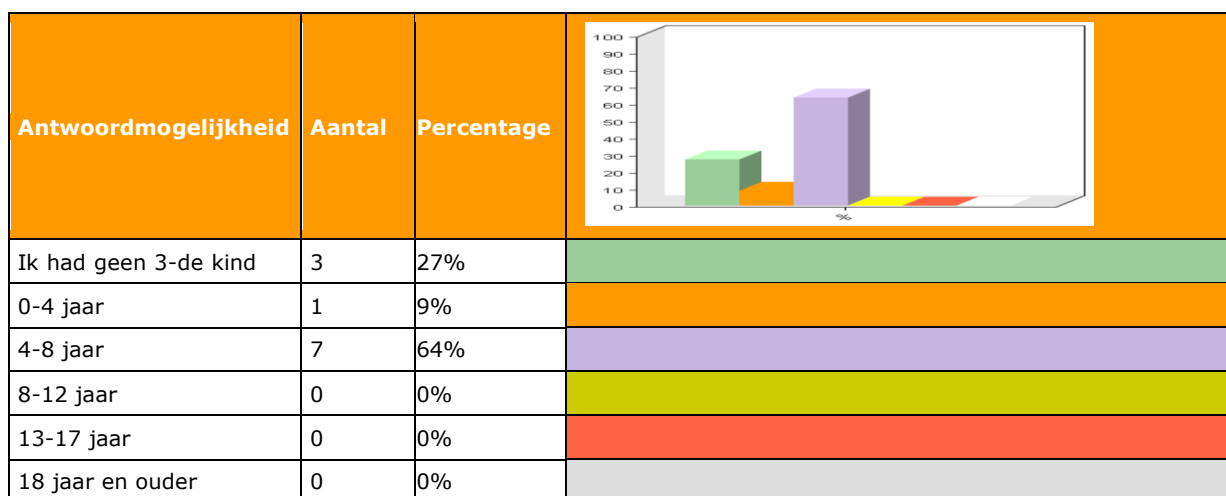
Mijn kind (kind 2) werd gezien als “mission kid” (bijv. als kind van een zendeling, moet je veel Bijbelkennis bezitten):

Bij mijn kind (kind 2) was er sprake van loyaliteit t.o.v. het zendingsland:

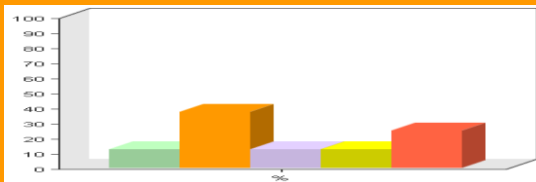
Vraag 6: Hoe oud was kind 3 toen je terug kwam?

Reageer op de volgende stellingen:

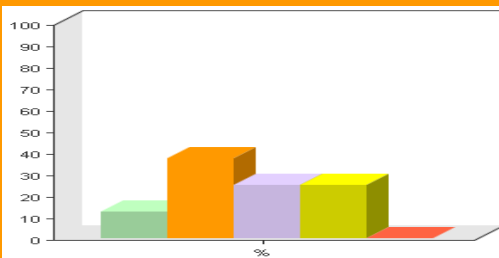
Mijn kind (kind 3) had moeite om zich aan te passen in Nederland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	1	13%	
mee oneens	3	38%	
neutraal	1	13%	
mee eens	1	13%	
helemaal mee eens	2	25%	

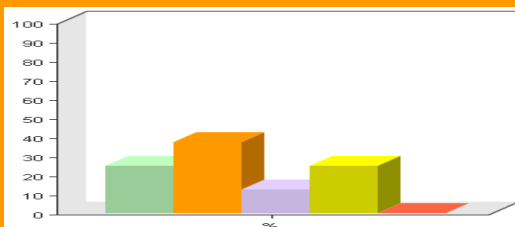
Mijn kind (kind 3) werd als buitenstaander gezien:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	1	13%	
mee oneens	3	38%	
neutraal	2	25%	
mee eens	2	25%	
helemaal mee eens	0	0%	

Mijn kind (kind 3) werd gezien als “mission kid” (bijv. als kind van een zending, moet je veel Bijbelkennis bezitten):

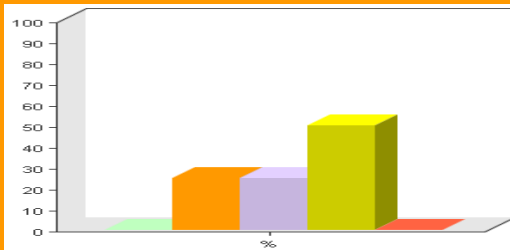
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	2	25%	
mee oneens	3	38%	
neutraal	1	13%	

mee eens	2	25%	
helemaal mee eens	0	0%	

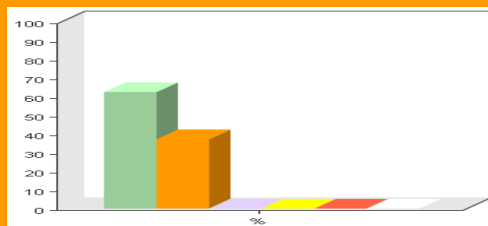
Bij mijn kind (kind 3) was er sprake van loyaliteit t.o.v. het zendingsland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	0	0%	
mee oneens	2	25%	
neutraal	2	25%	
mee eens	4	50%	
helemaal mee eens	0	0%	

Vraag 7: Hoe oud was kind 4 toen je terug kwam?

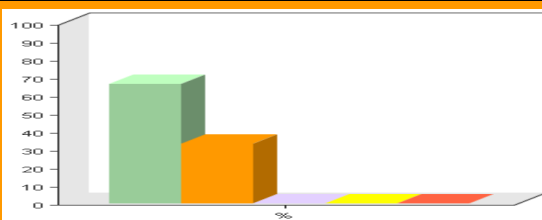
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ik had geen 4-de kind	5	63%	
0-4 jaar	3	38%	
4-8 jaar	0	0%	
8-12 jaar	0	0%	
13-17 jaar	0	0%	
18 jaar en ouder	0	0%	

Reageer op de volgende stellingen:

Mijn kind (kind 4) had moeite om zich aan te passen in Nederland:

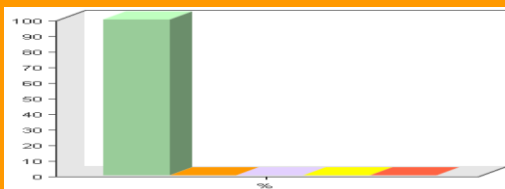
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	2	67%	
mee oneens	1	33%	

neutraal	0	0%	
mee eens	0	0%	
helemaal mee eens	0	0%	

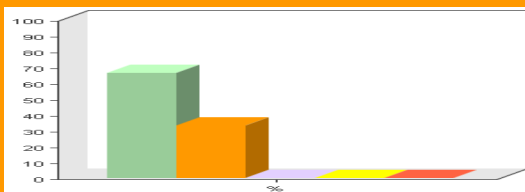
Mijn kind (kind 4) werd als buitenstaander gezien:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	3	100%	
mee oneens	0	0%	
neutraal	0	0%	
mee eens	0	0%	
helemaal mee eens	0	0%	

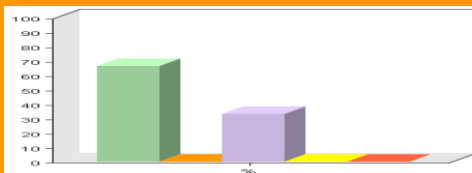
Mijn kind (kind 4) werd gezien als “mission kid” (bijv. als kind van een zendeling, moet je veel Bijbelkennis bezitten):

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	2	67%	
mee oneens	1	33%	
neutraal	0	0%	
mee eens	0	0%	
helemaal mee eens	0	0%	

Bij mijn kind (kind 4) was er sprake van loyaliteit t.o.v. het zendingsland:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	2	67%	
mee oneens	0	0%	
neutraal	1	33%	
mee eens	0	0%	
helemaal mee eens	0	0%	

Vraag 8: Wat zou je verder kwijt willen over jouw ervaringen op sociaal gebied? (niet verplicht)

Antwoord (samengevat): Er kwamen ruim 48 antwoorden op deze vraag. De deelnemers deelden hier hun ervaringen op het gebied met de gemeente (4 pers.), kinderen (3 pers.), familie en kennissen (2 pers.). 16 personen deelden hun ervaringen over hun relatie tot hun vrienden, van het uit elkaar gegroeid zijn tot het krijgen van vrienden in Nederland. Het overgrote deel van antwoorden (24 pers.) liggen meer op het gebied van de intercommunicatie en de veranderingen in het sociale leven vergeleken het zendingsveld. Op het gebied van intercommunicatie werd genoemd: de cliché vragen, het niet kwijt kunnen van verhaal en de mate van interesse door de achterban voor de ervaringen van de zendingswerker. Het sociale leven wordt in Nederland meer resultaatgericht gezien en individualistisch vergeleken met de mensgerichtheid op het zendingsveld. Voor alle persoonlijke opmerkingen, zie bijlage 5.

4.3.8 Geestelijk

Vraag 1: Wat voor gemeente had jou uitgezonden?

Toelichting: 25 % door de PKN, 22 % Evangelie gemeente, 10 % Baptist en verdere verdeling over de kerken zie tabel hieronder. 15 % (19 pers.) had “Anders” ingevuld, zeven personen waren namens de Vergadering der Gelovigen uitgezonden, twee vanuit de Christengemeente, drie met een kleine evangelische gemeente en nog een 7-tal met een PKN of CGK, waarbij alleen financiële of gebedssteun werd toegezegd, maar waar het geen “officiële” uitzending betrof.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Baptistengemeente	12	10%	
Christelijk Gereformeerde Kerken	4	3%	
Evangelie Gemeente	27	22%	
Evangelische huisgemeente	1	1%	
Gereformeerde gemeente	1	1%	
Gereformeerde Gemeente in Nederland	0	0%	
Gereformeerde Kerken vrijgemaakt	7	6%	
Hersteld Hervormde Kerk	1	1%	
Internationale kerk	4	3%	
Kerk van de Nazarener	1	1%	
Levend evangeliegemeente	0	0%	
Nederlands Gereformeerde Kerk	3	2%	
Pinkstergemeente	2	2%	
Protestantse Kerk in Nederland	31	25%	
Vineyard	0	0%	

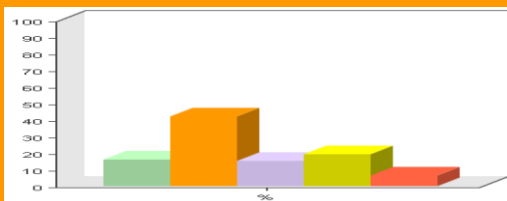

Volle Evangelie Gemeente	4	3%	
Vrije evangelische gemeente	6	5%	
Anders;namelijk.....	19	15%	

Vraag 2: Reageer op de volgende stellingen:

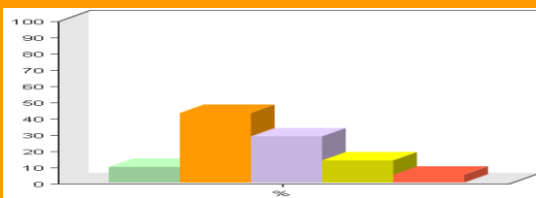
Voor mij was er weinig aandacht in mijn thuisgemeente:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	20	16%	
mee oneens	52	42%	
neutraal	19	15%	
mee eens	24	20%	
helemaal mee eens	8	7%	

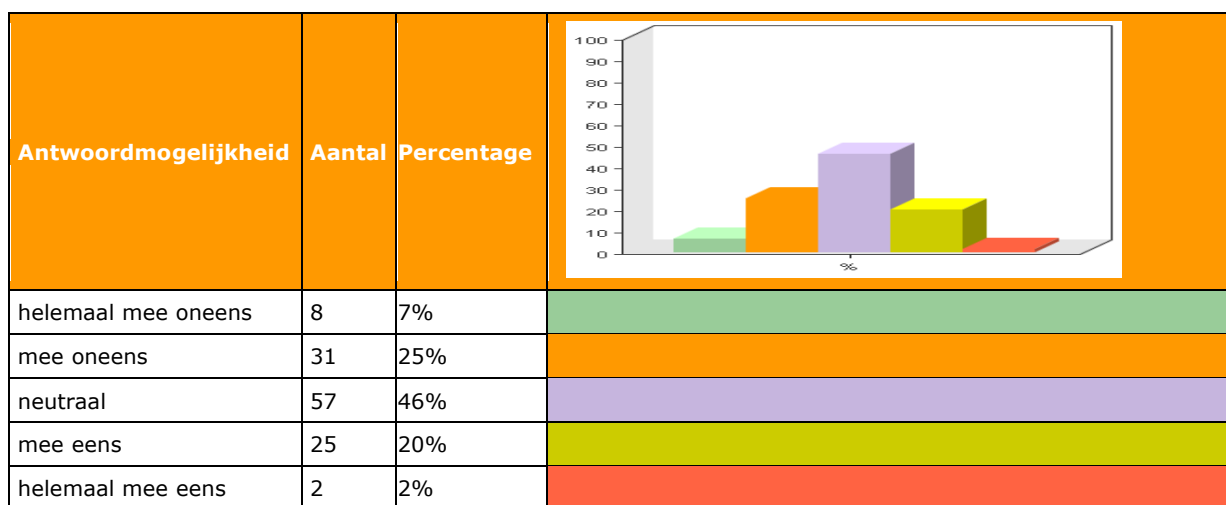

Mijn gemeente is veranderd tijdens mijn tijd op het zendingsveld en ik voelde me daardoor niet meer thuis:

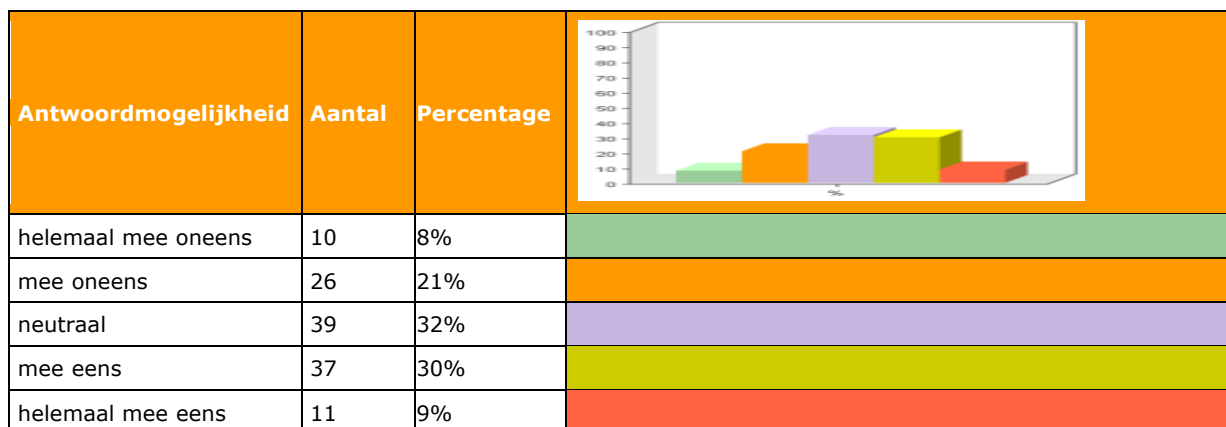
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	12	10%	
mee oneens	53	43%	
neutraal	35	28%	
mee eens	17	14%	
helemaal mee eens	6	5%	

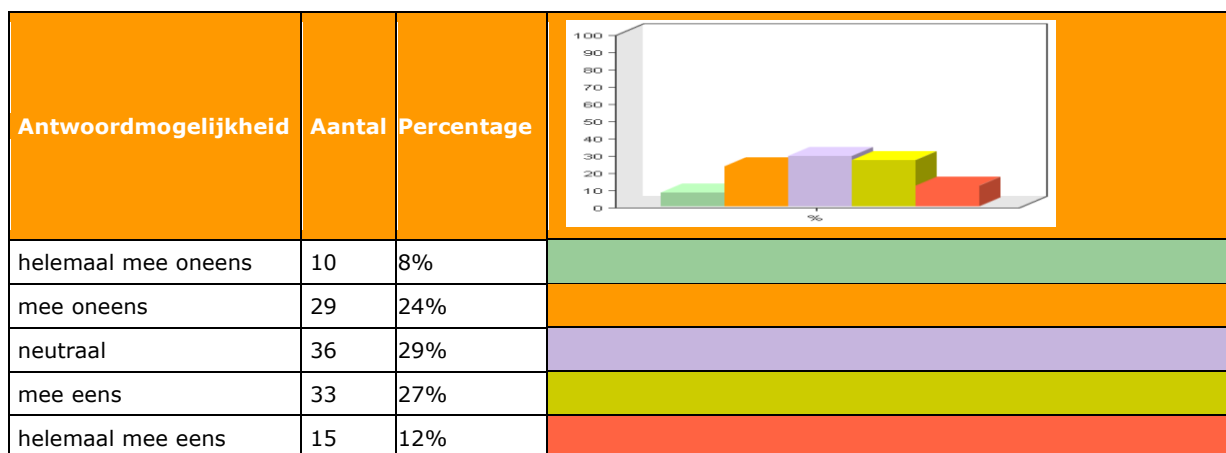
Mijn gemeente is veranderd en ik vond dat juist heel positief:

De tijd op het zendingsveld heeft me veranderd en ik voelde me daardoor niet meer thuis:

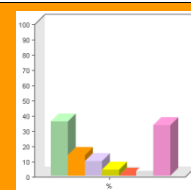
Het geestelijk niveau viel me tegen in de gemeente:

Vraag 3: Ben je uiteindelijk van gemeente veranderd o.a. door gemeente-/geloofservaringen op het zendingsveld?

Toelichting: 50 % is uiteindelijk (overtuigd 36% of met twijfel,14%) in de eigen gemeente gebleven, 14 % heeft een overstap gemaakt naar een andere gemeente. 3% gaat helemaal niet meer naar de kerk. Opvallend is dat ruim 33% “Anders” heeft ingevuld, echter de aanvulling die hierbij is neergezet, hoort vaak bij één van de andere antwoordmogelijkheden. Diegenen die “Anders” hebben ingevuld, geven de indruk graag wat extra informatie over hun gemeentekeuze te willen delen. Want 14 personen waren in hun eigen gemeente gebleven of door verhuizing in een soortgelijke gemeente, 11 waren veranderd van gemeente, 6 personen waren nog zoekende en 10 personen hadden hier een antwoord ingevuld die niet duidelijk aangaf of ze nu in hun eigen gemeente waren gebleven of overgestapt waren.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Nee, ik ben overtuigd in mijn eigen gemeente gebleven	44	36%	
Nee, ik heb getwijfeld, maar ben uiteindelijk in mijn eigen gemeente gebleven	17	14%	
Ja, ik heb de stap gemaakt van een traditionele gemeente naar een meer charismatische/evangelische gemeente	12	10%	
Ja, ik heb de stap gemaakt van een charismatische/evangelische gemeente naar een meer traditionele gemeente	5	4%	
Ik ben niet meer gelovig en uit de gemeente gestapt	0	0%	
Ik ben gelovig gebleven, maar ben met geen enkele gemeente meer verbonden	4	3%	
Anders; namelijk.....	41	33%	

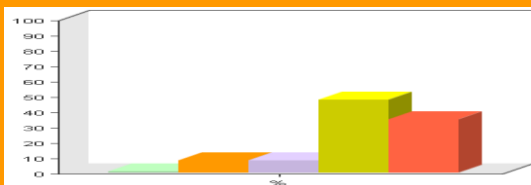

Vraag 4: Welke gevolgen heeft de tijd op het zendingsveld en daarna gehad voor je eigen geestelijk leven?

Reageer op de volgende stellingen:

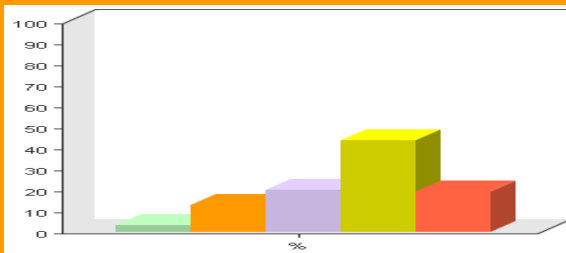
Ik ben opgebloeid en gegroeid in mijn geloof op het zendingsveld:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	1	1%	
mee oneens	10	8%	
neutraal	10	8%	
mee eens	59	48%	
helemaal mee eens	43	35%	

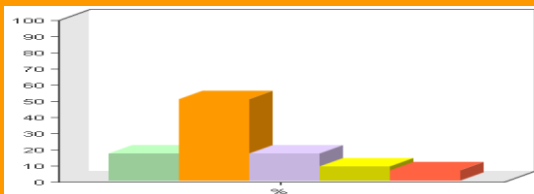
Ik sta nu evenwichtiger en stabiel in mijn geloof dan voordat ik weg ging:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	4	3%	
mee oneens	16	13%	
neutraal	25	20%	
mee eens	54	44%	
helemaal mee eens	24	20%	

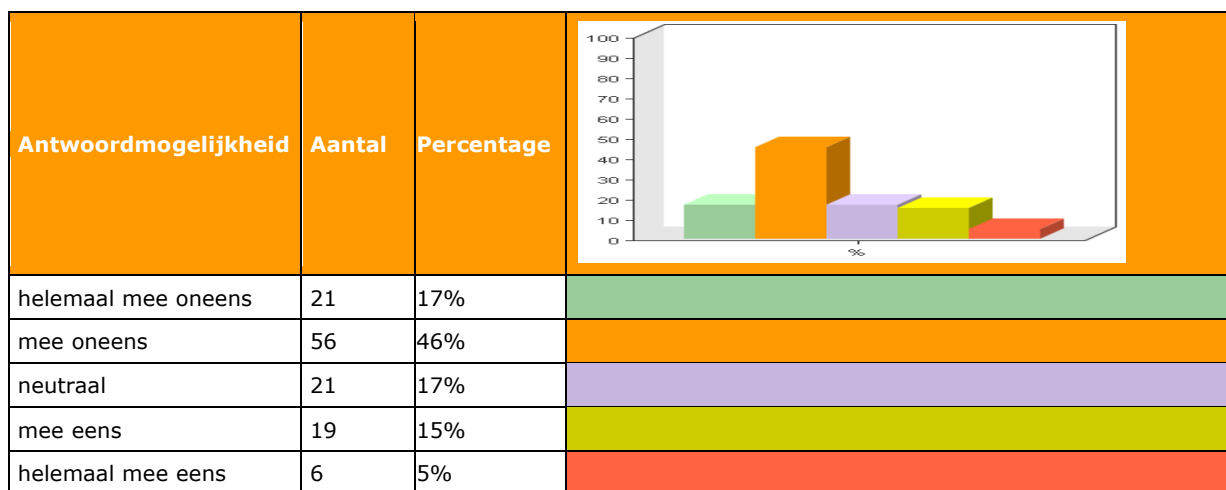

Terug in Nederland viel alles tegen en had ik teleurstelling naar God toe:

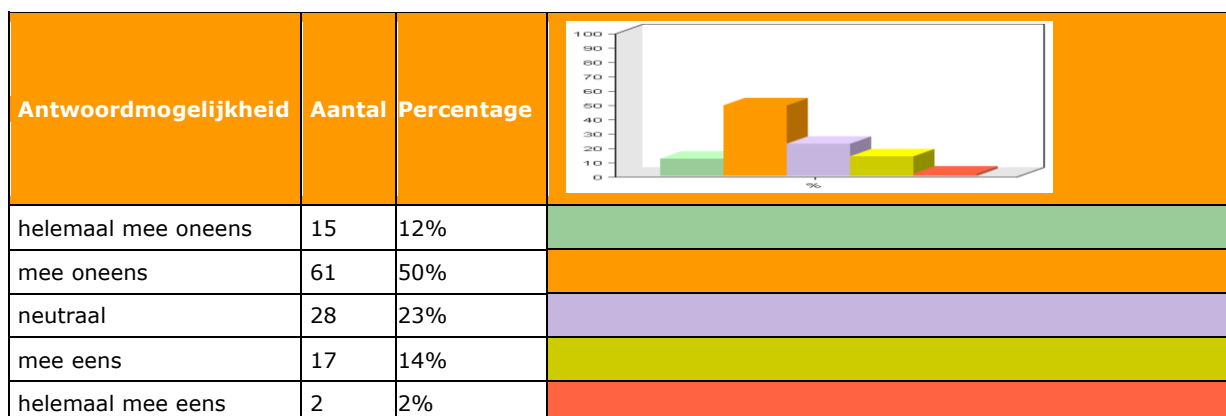
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	21	17%	
mee oneens	62	50%	
neutraal	21	17%	
mee eens	11	9%	
helemaal mee eens	8	7%	

Mijn geloof is op een laag pitje gekomen:

Terug in Nederland verviel ik in (oude) zonden:

Vraag 5: Heb je nog toevoegingen m.b.t. geestelijk leven/terugkomst die je niet kwijt kon in de eerdere vragen, dan is het vakje hieronder de gelegenheid je ervaringen te delen:

Antwoord (samengevat):

Er hebben 41 van de 123 mensen die de enquête ingevuld hebben gereageerd op de open vraag (zie bijlage 6).

De helft daarvan geeft aan dat er na OM een gemis ervaren werd/wordt. Waar je in OM veel leerde, groeide, gestimuleerd werd, daar ervaart men terug in Nederland dat er weinig inspirerende voorbeelden zijn in je omgeving, dat je sneller opgeslokt wordt door allerlei zaken waar God minder een rol in speelt, en dat je geestelijke leven verarmt.

Sommigen geven aan dat ze juist na OM gegroeid zijn in het geloof. Van “werken” naar “leven vanuit de genade”. Sommige anderen zien achteraf dat zij het geloof binnen OM op een onrealistische

manier beleefd hebben (het “overgeestelijk” benaderen van dingen), en hebben dat moeten afleren. Enkelen geven aan dat ze na terugkeer een terugval hadden, waar ze uiteindelijk sterker uit vandaan komen.

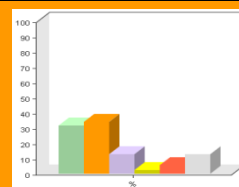
Eén persoon geeft aan zijn passie en overtuiging van voor en tijdens OM grotendeels verloren te hebben.

4.3.9 Emotioneel

Vraag 1: Welke emotionele gevolgen van de uitzending heb je ervaren tijdens je re-entry? (Kies het antwoord wat het beste jouw situatie omschrijft)

Toelichting: Van de 16 personen (13%) die “Anders” hadden ingevuld, vielen er 13 duidelijk in de categorie van gevolgen op psychisch en emotioneel gebied. Twee personen van de 16 hadden hierbij klachten ingevuld op sociaal gebied en één persoon gaf geen klachten aan. Uiteindelijk kun je de antwoorden indelen in: 40 personen die geen noemenswaardige gevolgen hadden, maar 83 personen die wel gevolgen hebben ervaren van doelloosheid tot depressiviteit.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ik heb geen noemenswaardige gevolgen ervaren op psychisch / emotioneel gebied	39	32%	
Ik was niet depressief, maar heb wel periode van doelloosheid gekend.	42	34%	
Ik was niet depressief, maar heb wel symptomen van stress ervaren.	16	13%	
Ik heb korter dan 2 maanden met depressieve klachten rondgelopen.	3	2%	
Ik heb langer dan 2 maanden met depressieve klachten rondgelopen.	7	6%	
Anders; namelijk.....	16	13%	

Vraag 2: Hoe zou je de emotionele/psychische gevolgen van jouw uitzending en terugkomst zelf omschrijven?

Antwoord (samengevat):

Er hebben 84 van de 123 mensen die de enquête ingevuld hebben gereageerd op de open vraag (zie bijlage 7). We geven de belangrijkste zaken uit hun antwoorden weer. De periode waarin de gevoelens die beschreven worden plaats hebben gevonden varieert van maanden tot jaren. Verscheidene mensen hebben meerdere van de hieronder genoemde gevoelens aangegeven.

Bijna 1 op de 3 geeft aan dat men zich ontworteld voelde na terugkeer; dat men zich moest settelen. Het kost tijd om weer te landen, een eigen thuis op te bouwen, een goed leefritme te hervinden. Een belangrijk punt hierbij is voor verschillenden dat men het lastig vindt om het geleerde toe te passen

in de dagelijkse praktijk, bijv. het structureel stille tijd houden, en hoe je jouw geloof uitdraagt in je omgeving. Verschillenden geven hierbij aan dat dit alles hen rusteloos maakt.

Daarnaast gaf bijna 1 op de 7 geeft aan dat men gevoelens van onzekerheid, verwarring had. Men wist niet meer wat men aan zichzelf had; identiteitsvragen; “wat is de volgende stap?” Veelal zullen deze gevoelens te maken hebben met het vorige punt van ontworteling.

Gevoelens van nutteloosheid en doelloosheid kwam bij bijna 1 op de 4 voor. “Een droom is voorbij, wat nu?” Dit hoeft niet te betekenen dat men niets te doen heeft, maar soms ervaart men wat men doet als nutteloos (bijv. wel studeren, maar “wat heeft dat voor zin als er op datzelfde moment mensen sterven zonder Christus?”). “Het heeft lang geduurd voordat ik inzag dat God me ook goed in Nederland kon gebruiken.”

1 op de 5 geeft aan zich eenzaam en onbegrepen gevoeld te hebben.

Bijna 1 op de 10 geeft aan heimwee naar het veld gehad te hebben. Er wordt gesproken over een rouwproces.

1 op de 14 geeft aan instabiel, sneller emotioneel, geweest te zijn.

En 1 op de 14 geeft aan een last van depressieve gevoelens, somberheid, verdriet gehad te hebben. Tweederde van deze groep heeft een burn-out gehad na terugkeer.

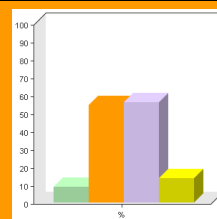
Opmerkingen die door eenlingen genoemd zijn: teleurgesteld in mezelf; teleurgesteld in God; afgewezen voelen door God; het gevoel weinig betekend te hebben op het veld; teveel willen doen voor God; moeite met het op een gezonde manier grenzen stellen; allergisch zijn voor grote menigte mensen, door de ervaren drukte op het veld.

4.3.10 Re-entry training

Vraag 1: Hoe heeft jouw re-entry training eruit gezien? (meerdere keuzes mogelijk)

Toelichting: 123 deelnemers hebben deze vraag ingevuld. 9 % (11 deelnemers) gaf aan geen enkele informatie over re-entry gekregen te hebben. 14% (17 deelnemers) vulde “Anders” in. Hiervan hadden 6 wel een trainingssessie gehad, maar 3 gaven de toelichting het erg kort te hebben gevonden (2 uur?). 4 van de 17 personen hadden een boek gelezen of documentatie doorgenomen. 5 van de 17 gaven aan dat ze geen training gevolgd hadden, omdat ze al weg waren bij OM of ervoor kozen om te gaan werken.

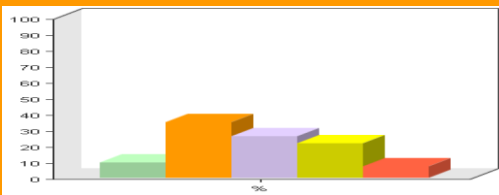
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ik heb op geen enkele manier informatie gekregen over re-entry	11	9%	
Ik heb informatie of een boek over re-entry gelezen	67	54%	
Ik heb een trainingssessie gehad op het zendingsveld	69	56%	
Anders; namelijk	17	14%	

Vraag 2: Hoe kijk je terug op jouw re-entry training/voorbereiding? Reageer op de volgende stellingen:

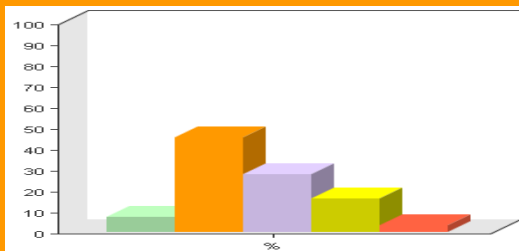
Op het zendingsveld heb ik me intensief verdiept in de re-entry problematiek:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	12	10%	
mee oneens	43	35%	
neutraal	32	26%	
mee eens	27	22%	
helemaal mee eens	9	7%	

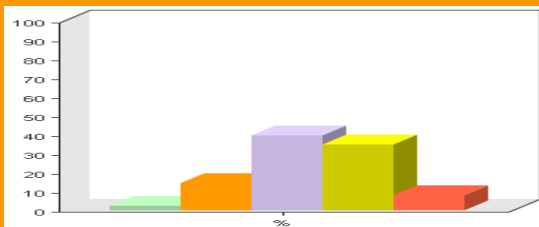
Ik heb weinig aan de training en informatie gehad:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	9	7%	
mee oneens	56	46%	
neutraal	34	28%	
mee eens	20	16%	
helemaal mee eens	4	3%	

De training en informatie hebben een positief verschil gemaakt toen ik eenmaal terug was in Nederland:

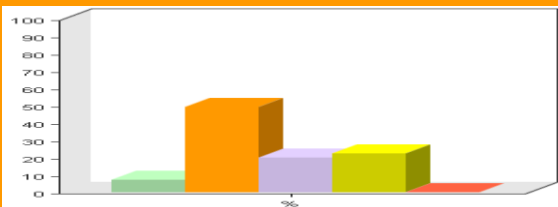
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	3	2%	
mee oneens	18	15%	
neutraal	49	40%	

mee eens	43	35%	
helemaal mee eens	10	8%	

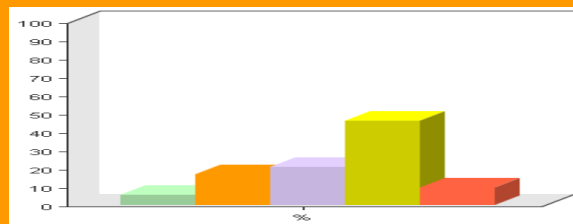
Achteraf gezien heb ik me op het zendingsveld te weinig verdiept in de re-entry problematiek:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	9	7%	
mee oneens	61	50%	
neutraal	25	20%	
mee eens	28	23%	
helemaal mee eens	0	0%	

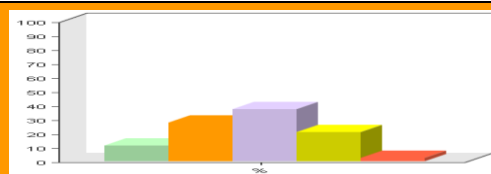
De aandacht van OM voor re-entry is voldoende geweest op het zendingsveld:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	7	6%	
mee oneens	21	17%	
neutraal	26	21%	
mee eens	57	46%	
helemaal mee eens	12	10%	

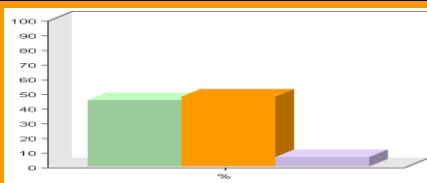
Na terugkeer heeft OM Nederland voldoende aandacht geschonken aan mijn re-entry proces:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
helemaal mee oneens	14	11%	
mee oneens	34	28%	
neutraal	46	37%	
mee eens	26	21%	
helemaal mee eens	3	2%	

Vraag 3: Heeft jouw TFC informatie of training gekregen van OM over re-entry?

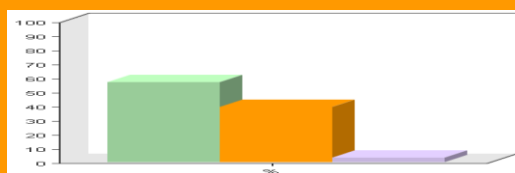
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja	56	46%	
Geen idee	59	48%	
Nee	8	7%	

Vraag 4: Was deze informatie of training van OM voldoende voor jouw TFC?

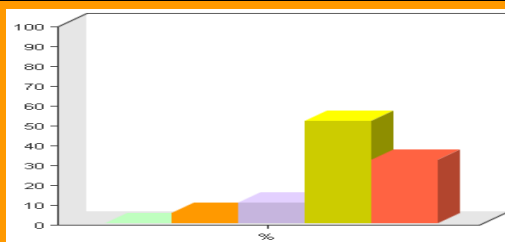
Toelichting: De 56 personen die de vorige vraag met “ja” hadden geantwoord, konden deze vraag alleen invullen.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja, het was voldoende	32	57%	
Geen idee	22	39%	
Nee, het was onvoldoende	2	4%	

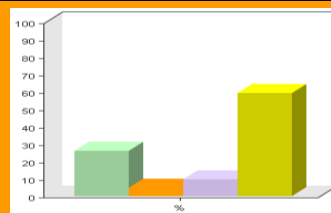
Vraag 5: En heeft jouw TFC (in jouw ogen) deze training of re-entry informatie opgepakt?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Slecht	0	0%	
Onvoldoende	3	5%	
Twijfel	6	11%	
Voldoende	29	52%	
Goed	18	32%	

Vraag 6: Heb je bij terugkomst in Nederland contact gehouden met OM?

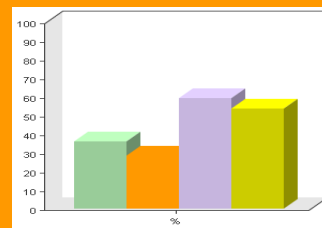
Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Geen contact geweest (naast verplichte evaluatie)	32	26%	
Van mijn kant wel, van OM kant niet tot weinig	6	5%	
Van mijn kant niet, van OM kant wel	12	10%	
Van beide kanten is er contact geweest	73	59%	

Vraag 7: Waar bestond dat contact uit? (meerdere antwoorden mogelijk)

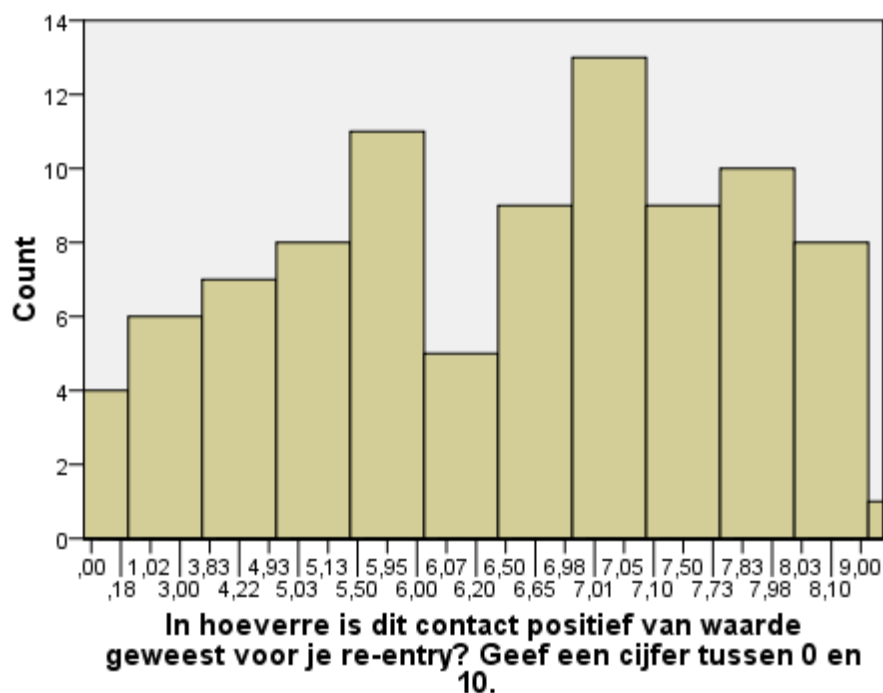
Toelichting: Deze vraag is beantwoord door de 91 personen, die bij vraag 6 hebben aangegeven contact te hebben gehouden met OM. 56% vulde het antwoord "anders" in. De inhoud van de antwoorden waren heel divers, van een verjaardagskaartje wat ze kregen, familiedag, werk wat ze doen voor OM, tot contact met andere OM-ers in hun privé-tijd enz.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Telefonisch contact	33	36%	
Ik heb me na terugkomst actief bezig gehouden als vrijwilliger van OM activiteiten	26	29%	
Ik lees het nieuwsblad van OM	54	59%	
Anders; namelijk	49	54%	

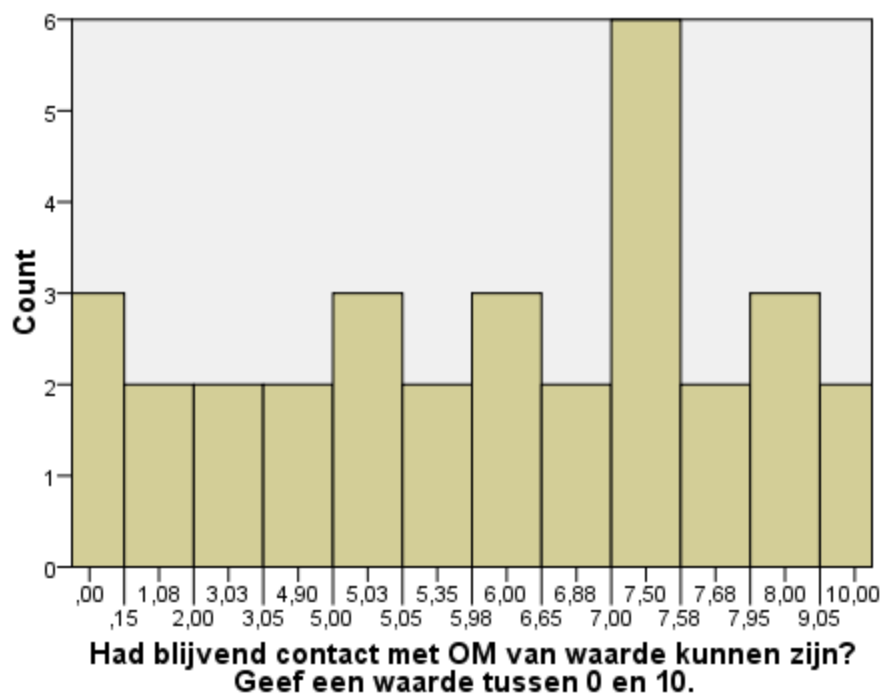
Vraag 8: In hoeverre is dit contact positief van waarde geweest voor je re-entry? Geef een cijfer tussen 0 en 10.

Toelichting: Deze vraag is beantwoord door de 91 personen die bij vraag 6 hebben aangegeven contact te hebben gehouden met OM. Het gemiddelde cijfer was op antwoord van deze vraag een 6,1.

Vraag 9: Had blijvend contact met OM van waarde kunnen zijn? Geef een waarde tussen 0 en 10.

Toelichting: Deze vraag is beantwoord door de 32 personen die bij vraag 6 aangaven, geen contact met OM te hebben gehouden. Ze gaven een gemiddeld cijfer van 5.4.

Vraag 10: Welke tips of ideeën heb je voor OM, om het contact met hun zendelingen goed te onderhouden?

Antwoord (samengevat): De volgende tips zijn uit de 123 reacties gefilterd. Achter de tip staat tussen haakjes het aantal personen, die deze tip gaven aan OM.

Bijeenkomsten:

- Onderscheid maken tussen long en short termers in de ontmoetingsdagen (1)
- Op deze ontmoetingsdagen ruimte voor relatieproblemen op het zendingsveld (1)
- Terugkeerconferentie over periode van 1 week tot na een half jaar (7)
- Het organiseren van een reünie (3)

Gespreksmatig:

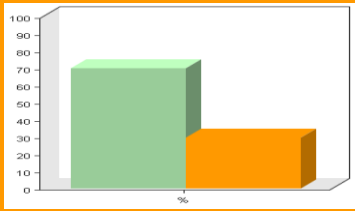
- Na 3 maanden tot een paar jaar een gesprek plannen met de zendingswerker door Member Care (7)
- Vaker persoonlijk contact met Emmeloord na terugkomst mogelijk via skype, telefoon of thuis (23)
- Maken van database van de toekomstplannen van de zendingswerkers (2)
- Intensieve begeleiding door Member Care (1 x per maand) met daarbij een soort van loopbaanoriëntatie (14)
- Mogelijkheid tot gesprekken in het land (dicht bij huis) met mensen die terug in de maatschappij zijn (5)
- Contact blijven onderhouden met contactpersoon TFC en kerkelijke gemeente (1)
- Persoonlijk, betrokkenheid en een luisterend oor (3)

Activiteiten:

- Meer profijt en gebruik maken van kennis en ervaring van de OM-ers. Bijvoorbeeld ter organisatie van uitzendingdiensten, presentaties of short-term missies. Zendingswerkers meer laten doen dan bij een standje staan. (2)
- Het blad "O-emmers Nieuws" was zeer positief (3)

Vraag 11: Mocht er aanleiding voor zijn (n.a.v. jouw ingevulde gegevens), stel je het dan op prijs dat OM Member Care je persoonlijk benadert?

Antwoord: Deze vraag is door 121 beantwoord.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage	
Ja, daar heb ik geen moeite mee	85	70%	
Nee, ik wil dat mijn gegevens anoniem blijven	36	30%	

4.4 Interpretaties & Conclusies

4.4.1 Algemeen

Man/vrouw:

Aan het onderzoek deden 48 (39%) mannen en 75 vrouwen (61%) mee. Er waren 113 mannen aangeschreven (42,2%) en 155 vrouwen (57,8%) om deel te nemen aan de enquête.

Opleiding:

Wat opvalt, is dat een groot deel (76%) van de zendingswerker al een vervolgopleiding heeft gevolgd (MBO, HBO en Universiteit) en maar 4 % een LBO of VMBO opleiding. Hieruit valt op te maken dat diegene die met OM meegaan, redelijk tot hoog opgeleid zijn. Tegelijkertijd weet OM de lager opgeleide groep niet te bereiken. Mensen die vaak praktisch zijn ingesteld en zeer van nut kunnen zijn in praktisch dienende taken op het zendingsveld.

Jaar van terugkomst: De respons is hoger onder de zendingswerkers die de laatste 5 jaar zijn teruggekomen. Reden hiervoor kan zijn dat deze groep beter te bereiken was via email, omdat hun gegevens beter up-to-date zijn. Daarnaast zitten zij dicht bij hun tijd met OM en hun belevenissen in die tijd. Dit kan stimulerend werken voor deelname aan deze enquête.

Leeftijd bij terugkomst: 91 respondenten van de 122 respondenten waren tussen de 18-30 jaar toen ze terugkwamen in Nederland. Het is echter wel de vraag in hoeverre dit representatief is. Aangezien de enquête via de email en computer verwerkt dient te worden, kan het zijn dat de ouderen eerder “afhaken” bij het doen van een digitale enquête.

Relatie:

Zoals bekend en verwacht laat dit onderzoek zien dat het aantal mensen die een relatie (verkering, verloofd, getrouwd) hebben, tijdens een uitzending stijgt. Dit is in die zin voorafgaand aan de re-entry, maar betekent wel dat de kans aanwezig is dat de zendingswerkers in een andere relatievorm terugkomen van het zendingsveld. De opmerking kan daarom gemaakt worden dat voor relaties en seksualiteit zeker aandacht moet zijn op het zendingsveld en in begeleiding van de zendingswerkers. Voor de afdeling Member Care is het ook belangrijk m.b.t. relaties een duidelijke (Bijbelse) visie te hebben. Tevens kennis en ervaring in begeleiding relaties is gewenst.

Werkveld:

Van de deelnemers aan de enquête is 45% met één van de schepen weg geweest, 48 % werkzaam geweest op een vast zendingsveld en 7% een combinatie van schepen en vast zendingsveld. Mijn interpretatie is altijd geweest dat OM zich vooral kenbaar maakt door de schepen te promoten en ook zo bij het “grote publiek” leeft dat het schepenwerk de hoofdtaak is. Deze opmerking is echter niet vast te stellen vanuit het onderzoek. Het is dus een misinterpretatie van mijn kant of betekent dat er werkelijk een vernauwing van de promotie plaatsvindt.

Functie op het veld:

91% geeft aan te hebben gewerkt als teamlid (uitvoerend). Een redelijk aantal is nog teamleider geweest 46%. Het aantal deelnemers aan de enquête die afdelingshoofd, veldleider of regioleider zijn geweest is beperkt. Valt verder niet meteen iets over te interpreteren richting Member Care toe. Mogelijk dat een kruisverband nog nieuwe informatie oplevert.

Tijd op het veld:

Ondanks dat de enquête is uitgegaan naar OM-ers die langer dan 6 maanden op het zendingsveld

hebben gezeten, hebben toch 5 deelnemers aangegeven dat ze korter dan 6 maanden op het zendingsveld zaten. Het kan zijn dat deze personen zich meer herkenden in het antwoord “korter dan 6 maanden” dan het antwoord “6 – 12 maanden”.

Eerder teruggekomen dan gepland:

Het grootste gedeelte 62% komt volgens planning thuis. 13 % komt eerder thuis en 25% blijft langer dan gepland. Het is goed dat het TFC en de zendingswerker er rekening mee houdt dat dus 1 op de 4 langer blijft.

Reden terugkeer:

Ondanks dat 71 % aangeeft een normale terugkeer te hebben gehad, is de diversiteit in redenen dat mensen terugkwamen zeer divers. Opvallend is wel dat niemand van de deelnemers één van de volgende redenen heeft ingevuld; veiligheid, relationele problemen, culturele aanpassingsproblemen, niet thuis kunnen voelen op het veld. De diversiteit aan ervaringen is opmerkelijk en geeft ook aan hoe persoonlijk een terugkeer beleefd wordt.

Conclusies:

- Een meerderheid van de deelnemers aan de enquête zijn vrouwen. Dit is een representatieve afspiegeling van de man/vrouw verdeling onder de zendingswerkers (42,2% mannen en 57,8% vrouwen. Er worden in verhouding dus meer vrouwen uitgezonden dan mannen door OM.
- OM zendingswerkers zijn over het algemeen redelijk tot hoog opgeleid.
- De laagopgeleiden zijn ondervertegenwoordigd.
- De algemene indruk is dat zendingswerkers bij OM relatief jong (onder de 30) terugkomen van het zendingsveld.
- Er is een toename zichtbaar in de verschillende relatievormen na terugkeer.
- De zendingswerkers zijn evenredig verdeeld over de verschillende zendingsvelden (schepen of vast zendingsveld).
- Van de zendingswerkers komt 13 % eerder en 25% langer blijft dan gepland.
- Een normale terugkeer voert de boventoon qua reden voor terugkeer. In de andere redenen van terugkeer is een grote diversiteit zichtbaar. Dit onderstreept het unieke van elke zendingswerker en zijn eigen belevenis erbij.

4.4.2 Lichamelijk

Lichamelijke klachten:

43 % van de 122 geeft aan geen klachten te hebben gehad. 41 % geeft aan last te hebben gehad van vermoeidheid en 15% geeft aan last te hebben gehad van gewichtstoename/afname bij terugkeer. Lichamelijke klachten die overigens al ontstaan kunnen zijn op het zendingsveld. Voor de rest een grote diversiteit aan klachten. Met name vermoeidheid schiet er dus boven uit. Een tijd op het zendingsveld is dus duidelijk geen vakantie, maar juist voor velen vermoeiend. Goed om mee te nemen naar achterban.

Reden lichamelijke klacht:

De redenen die voornamelijk worden aangedragen zijn; drukke tijdschema in Nederland (14%), over “eigen grenzen” gegaan (33%), stress/overspannen (21 %). De 44 personen die “anders” hadden ingevuld, wezen in hun toelichting vaak op het harde werken, stress en het over “eigen grenzen”

gegaan zijn op het zendingsveld. Deze antwoorden komen dan ook goed overeen met de vermoedheid die veelvuldig is aangegeven in de vorige vraag en versterkt daarmee de “ernst” van deze lichamelijke klacht.

Duur van klacht:

Van diegene die klachten hadden, geeft 41 % aan dat dit langer dan een half jaar heeft aanhield. Er is niet bekend welke klachten zo lang aanhielden, maar onderschrijft wel de ernst en de realiteit van de klacht die de zendingswerker kan hebben als hij terugkomt. Deze 41% staat immers voor 29 personen.

Conclusies:

- De conclusie kan getrokken worden dat het hard werken is op het zendingsveld. Dit harde werken kan gepaard gaan met stress. Velen geven dan ook aan vermoeid thuis te komen.
- Een aanzienlijk deel van de zendingswerkers hebben langer dan een half jaar lichamelijke klachten die ze relateren aan hun uitzending. Het is een “understatement” om te zeggen dat dit in niemand zijn belang is.

4.4.3 Cultureel

Culturele aspecten:

70% van de zendingswerkers moest wennen aan de luxe levensstijl terug in Nederland. 65% aan de normen en waarden. Slecht 32% aan de veranderingen in woonplaats en bekende plekken. 44% aan het tempo in Nederland, tegenover 29 % die daar geen last van had. 54% moest duidelijk wennen aan de gewoonten in Nederland. Slechts 25% moest wennen aan de veilige leefomgeving. 17 % moest wennen aan de politieke situatie.

Omschrijving van gewenning:

54% omschrijft hun periode van gewenning als positief. 7% omschrijft deze als een overhaaste aanpassing en nogmaals 7% begon negatief te denken over de Nederlandse cultuur. Voor 11% ging dit een stap verder tot een veroordelende houding. Zelfs 21% omschrijft de periode van gewenning als één van geestelijke, mentaal of emotioneel terugtrekken.

Hoe lang duurde deze periode:

De deelnemers aan de enquête die aangeven dat hun gewenning er één was van overhaaste aanpassing, vervreemding, veroordeling en terugtrekken (samen 46%), heeft ruim de helft hier langer dan een half jaar last van. Een groot deel daarvan spreekt van langer dan één jaar.

Conclusies:

- Van de culturele aspecten waar de zendingswerker aan moest wennen, staat op nummer 1) de luxe levensstijl (70%). Gevolgd door 2) normen en waarden (65%) en 3) gewoonten in Nederland. De veilige leefomgeving (25%) en politieke situatie (17%) scoren betrekkelijk laag.
- Bijna de helft van de teruggekeerde zendingswerkers omschrijft hun periode van gewenning minder positief dan de andere helft. 21% die hun periode zelfs als één van “terugtrekken” zien. Concluderend kan gezegd worden dat de integratie voor bijna de helft niet vlekkeloos verloopt en intens beleefd wordt.
- Deze periodes worden door velen ook over een lang tijdsbestek ervaren. Geconcludeerd kan worden dat de eigenlijke re-entry een langdurend proces is.

4.4.4 Taalkundig

Moeite met de Nederlandse taal:

Er waren 64 personen van de 123 die aangaven problemen tegen te zijn gekomen met de Nederlandse taal. Vooral op de onderdelen grammatica, gebruik Engelse/Nederlandse taal, taalverruwing, missen van de lokale taal.

Voor hoe lang?:

52% van de 64, had hier tot een half jaar last van en 48% langer dan een half jaar, waaronder 22% (12 personen) zelfs langer dan 2 jaar.

Conclusies:

- Het is duidelijk dat er moeite met de Nederlandse taal kan zijn voor zendingswerkers bij hun terugkeer.
- Tevens dat een aanzienlijk deel hier langer dan een half jaar last van kan hebben.
- In hoeverre zendingswerkers vastlopen in de Nederlandse samenleving door hun moeiten met de Nederlandse taal is de vraag. De indruk is meestal dat dit een probleem is waar mee te leven valt. Mogelijk is dit niet terecht.

4.4.5 Financieel

Giften:

Ruim 87% van de 123 personen gaf aan bijna of volledig van giften te leven op het zendingsveld. 11% leefde fifty/fifty. In totaal waren dit 119 personen. Opvallend is dat het grootste deel 65% van deze groep meteen weer zelf verantwoordelijk is voor hun inkomen.

Financieel beleid:

53 % had wel een plan en 47 % had geen plan gemaakt. Slechts 17 % van de 58 personen (47%) die geen plan hadden gemaakt, geven aan dat een financieel plan nodig was geweest. De zendingswerkers die wel een plan hadden gemaakt en achteraf waren gevraagd of dit plan ook nodig is geweest zijn positiever in hun oordeel. Van deze groep geeft 59% aan dat dit plan nodig is geweest, 27 % is neutraal en maar 15 % zegt dat het plan achteraf gezien niet nodig was.

Ondersteuning:

Slechts 12 % geeft aan dat de financiële ondersteuning te snel werd stopgezet en daarmee in problemen kwam. 19% had echter moeite om financieel rond te komen. Op de vraag of ze hun leven financieel weer makkelijk oppakte, geeft 11% als antwoord dat dit niet het geval was. Uit kruisverband blijkt dat dit zendingswerkers zijn die bij vraag 2 hadden aangegeven, geen of een korte tijd van giften te hebben geleefd bij terugkomst.

Verantwoording:

39 % had het idee dat ze verantwoording moesten afleggen.

Sober leven:

19% probeerde krampachtig sober te leven.

Genotscultuur en jaloersheid/hebzucht:

Slecht 2% ging op in de genotscultuur en 3% kreeg last van jaloersheid/hebzucht.

Conclusies:

- Een groot deel van de zendingswerkers die van giften leven zijn in Nederland meteen weer zelf verantwoordelijk. Dit is niet wenselijk, omdat er tijd overheen gaat dat een zendingswerker “geland” is in Nederland, een baan heeft gevonden en zelf inkomsten verdient.
- Slechts een klein gedeelte van de zendingswerkers kwam in financiële problemen. Desondanks is de verantwoordelijkheid van gemeente, TFC en OM, om het niet zover te laten komen.
- De zendingswerkers die een financieel plan hadden, zien duidelijk de meerwaarde van het maken van zo’n plan.
- De groep van zendingswerkers die het idee had verantwoording af te moeten leggen aan hun donateurs is groot (39%). Verantwoordelijkheid dragen is goed, maar na het geven van een gift is het “raar” dat de zendingswerker zich ter verantwoording geroepen voelt. Dit is echter een breed gedragen gevoel onder de zendingswerkers dat dit gebeurt. De juiste plek zou echter het TFC zijn, voor het stellen van (kritische) vragen.
- Krampachtig sober leven is wel een “gevaar” waar een zendingswerker mee te maken kan krijgen bij terugkeer.
- Een zeer klein gedeelte ging op in de genotscultuur.

4.4.6 Beroepsmatig

Betaald werk:

63% ging betaald werk verrichten na terugkomst, 26% ging studeren en 11% ging niet werken, omdat de partner kostwinnaar was. Van diegene die gingen werken was 62% binnen 2 maanden weer aan de slag. 10% echter van de werkenden had na een half jaar geen werk (8 van de 123).

Hoe ben je aan een baan gekomen?:

19% kon bij zijn “oude baas” aan de slag, 17% via uitzendbureau, 27% via vacatures en slechts 3% via TFC of OM. 35% had de optie “anders” ingevuld en uit deze groep hadden veel mensen een baan gevonden via familie en kennissen.

Begeleiding in het zoeken naar werk wenselijk?:

Slechts 15% vindt het wenselijk dat TFC en OM had geholpen bij het zoeken naar werk, tegenover 56% die dit niet wenselijk achtte.

Tegen welke zaken liep je aan (meerkeuze)?:

Wat de mensen vooral tegenviel was de arbeidsethos (26% van de 78 deelnemers) en om in het ritme te komen van het werk (32% van de 78). De aanvulling die bij het antwoord “anders” (35% van de 78) werd gegeven, lag vaak in het verlengde van de arbeidsethos en werkritme. Het overbodig zijn in vakgebied (4%), onder supervisie baas staan (9%) en beroepsvaardigheden verouderd (14%) scoorden aanzienlijk lager. Overigens 28% liep nergens tegenaan op het werk.

Conclusies:

- Het grootste deel (2/3) gaat weer werken en een deel (1/4) gaat studeren. Het is goed denkbaar dat deze OM-ers voorlichting nodig hebben over de arbeids-of studiemarkt kort na terugkomst.
- De deelnemers aan de enquête zien niet een rol weggelegd in voor het TFC of OM in de zoektocht naar werk. Slechts 15% ziet daarin wel een rol voor TFC of OM.

Wat vooral moeilijk is voor de terugkerende zendeling is de arbeidsethos en het werkritme in Nederland. Vooral het harde en onpersoonlijke klimaat speelt hierbij een rol

4.4.7 Sociaal

Hoe vaak contact met thuisfront? Aan de antwoorden zie je toch dat de meeste uitgezonden zendingswerkers (69%) elke week contact met het thuisfront hadden. Slechts 8% had één x in de maand contact en 2% bijna geen contact.

Steun van achterban: 32 % ervoer meer steun op het zendingsveld dan terug in Nederland. 46% had dat juist niet.

Contact met vrienden: 44% van de deelnemers aan de enquête hadden de ervaring dat zij en hun vrienden in Nederland uit elkaar waren gegroeid, tegenover 33% die dat niet had. 41% vond het ook moeilijk om hun vriendenkring weer op te bouwen, tegenover 39 % die dat niet had.

Zending op "voetstuk"?: 34% gaf aan dat ze het idee hadden op een voetstuk te worden geplaatst bij terugkomst. 44% had die ervaring niet.

Hadden ze me gemist?: 18% had de ervaring dat ze niet gemist waren, tegenover 60% die wel het gevoel had dat ze gemist waren.

Steun van TFC: 14% had steun gemist bij terugkomst van het TFC, 62% had geen steun gemist.

Kinderen: Slechts 12% had kinderen bij terugkomst in Nederland. Opvallend was dat niemand een kind had dat ouder was dan 17 jaar. Het zijn vooral de oudste kinderen die moeite hadden om zich in Nederland aan te passen (60%) met daarbij een hoge loyaliteit naar het zendingsland toe (40%). Wat ook opviel bij de andere kinderen is dat de loyaliteit naar het zendingsland groot is. Naarmate de kinderen jonger zijn is de mate van aanpassen makkelijker en worden ze minder als buitenstaander gezien.

Conclusies:

- Over het algemeen kan gezegd worden dat de zendingswerkers frequent contact houden (min. 1 x per 2 weken, 90%) met het thuisfront.
- 1 op de 3 heeft echter de ervaring meer steun op het zendingsveld te hebben ontvangen, dan hier in Nederland.
- Het is moeilijk om de vriendschappen te onderhouden met vrienden die in Nederland wonen. 44% was uit elkaar gegroeid en 41% had moeite om vriendschapskring op te bouwen. Dit is dan bijna 1 op 2.
- 1 op de 3 had de ervaring op een "voetstuk" te worden geplaatst als zijnde de zendeling. Het kan dus een bepaalde "status" geven voor een aanzienlijk deel.
- Weinigen hadden de ervaring dat ze "niet gemist" waren (18%) en steun hadden gemist van het TFC (14%).

- Veel “missionkids” vinden het moeilijk om te wennen aan Nederland en hebben daarbij een grote loyaliteit richting het zendingsland waar ze zijn opgegroeid.

4.4.8 Geestelijk

Welke gemeentes: De antwoorden op de vraag: “wat voor gemeente had jou uitgezonden”? Laat een heel gevarieerd beeld zien van gemeentes die zendingswerkers voor OM uitzendt. Als je 1 grote scheiding zou maken van traditionele gemeentes t.o.v. evangelische/baptisten gemeentes dan is het haast 50%/50%. Hierbij is dan niet gekeken naar het ledenaantal van deze gemeentes in Nederland.

Aandacht thuisgemeente: 27 % had de ervaring dat er weinig aandacht in de thuisgemeente was. Dit tegenover 58% die de aandacht wel kreeg. Uit kruisverband blijkt dat de grote groepen deelnemers die in de PKN en Baptistengemeente zitten, minder aandacht krijgen en net iets hoger scoren dan de 27%.

Gemeente veranderd: 19% geeft aan dat hun gemeente was veranderd en dat ze zich daardoor niet meer thuis voelde. 53% had die ervaring niet. In de vraag daarop volgend, gaf 22% dat de gemeente veranderd was en dat dit juist positief werd opgevat. 32% had deze ervaring niet en 46% gaf een neutraal antwoord.

Zelf veranderd: 39% gaf aan dat de tijd op het zendingsveld hun veranderd had en zich daardoor niet meer thuis voelde in hun gemeente. 29% had deze ervaring niet.

Geestelijk niveau: 48% viel het geestelijk niveau tegen. Bij 32% viel deze niet tegen. Uit kruisverband blijkt dat het geestelijk niveau ten negatieve in de PKN (54%) en de Gereformeerde kerken vrijgemaakt (86%) hoger scoren dan het gemiddelde.

Van gemeente veranderd: 50 % is uiteindelijk (overtuigd 36% of met twijfel,14%) in de eigen gemeente gebleven, 14 % heeft een overstap gemaakt naar een andere gemeente. 3% gaat helemaal niet meer naar de kerk. Opvallend is dat ruim 33% “Anders” heeft ingevuld, echter de aanvulling die hierbij is neergezet, hoort vaak bij 1 van de andere antwoordmogelijkheden. Diegene die “Anders” hebben ingevuld, geven de indruk graag wat extra informatie over hun gemeentekeuze te willen delen. Want 14 personen waren in hun eigen gemeente gebleven of i.v.m. verhuizing in een soortgelijke gemeente, 11 waren veranderd van gemeente, 6 personen waren nog zoekende en 10 personen hadden hier een antwoord ingevuld die niet duidelijk aangaf of ze nu in hun eigen gemeente waren gebleven of overgestapt waren.

Opgebloeid in het geloof: 82% geeft aan dat ze opgebloeid zijn en gegroeid in hun geloof op het zendingsveld. 11% vindt van niet.

Evenwichtiger en stabiel: 64% vindt dat ze evenwichtiger en stabiel zijn geworden door hun tijd op het zendingsveld. 16 % van niet.

Teleurstelling: 16% viel alles tegen in Nederland en had teleurstelling naar God toe. 67% had dit niet.

Geloof: Van 20% is het geloof op een laag pitje gekomen in Nederland. Tegenover 63% die zegt van niet.

Zonden: Terug in Nederland verviel (16%) in (oude) zonden, zoals ze aangaven op de gestelde vraag.

Conclusies:

- OM richt zich op het brede spectrum van de kerken in Nederland. Zouden we echter kijken naar het ledenaantal van de diverse gemeentes (bijv. de gemeentes aangesloten bij de PKN

hebben zeer veel leden) dan is toch de inschatting dat de evangelische gemeentes procentueel meer van hun leden uitzenden met OM dan bijvoorbeeld de PKN gemeentes.

- Één op de drie vond dat er weinig aandacht was voor hen bij de terugkomst.
- Bij de ene vraag gaf 19% aan dat de gemeente veranderd was, maar bij een andere vraag gaf 39% aan dat ze zelf veranderd waren. Deze getallen zijn overigens niet met elkaar in verband te brengen, omdat het geheel apart van elkaar gestelde vragen betreft.
- Opvallend is dat bijna 1 op 2 (48%) het geestelijk niveau tegenviel in de gemeente.
- Ruim 60% is hun gemeente gebleven, maar ongeveer 25% is overgestapt naar een andere gemeente. Het kan echter zijn dat de overstap naar een andere gemeente te nuanceren valt door verhuizing of huwelijk en is dan niet meteen te relateren aan het terugkomen van het zendingsveld.
- Ruim 82% is opgebloeid/gegroeid en 64% is stabiel en evenwichtiger geworden in het geloof. Een tijd op het zendingsveld heeft over het algemeen dus een positieve invloed.
- Terug in Nederland viel het 16% toch erg tegen en is bij 20% (toch 1 op 5) het geloof op een laag pitje gekomen. Het verschil in geloofsbeleving op het zendingsveld en terug in Nederland wordt door velen toch als groot ervaren. Dit wordt ook ondersteund door de open vraag op het eind. Deze vraag werd door 41 deelnemers ingevuld en waren vaak gerelateerd aan veranderingen in de geloofsbeleving (zie bijlage 6.1.6).
- De algemene conclusie kan wel worden gesteld dat de impact van een uitzending op geestelijk gebied enorm is. Voor een groot deel is de impact positief.

4.4.9 Emotioneel

Emotionele gevolgen:

32% (39 deelnemers) gaf aan geen gevolgen te hebben gehad op emotioneel/psychisch gebied. 34% kende periodes van doelloosheid. 13% had symptomen van stress en 8% had depressieve klachten. Uit kruisverband blijkt dat deze 8% bestond uit 2 mannen en 8 vrouwen. Van de 16 personen (13%) die “Anders” hadden ingevuld, vielen er 13 duidelijk in de categorie van gevolgen op psychisch en emotioneel gebied. Twee personen van de 16 hadden hierbij klachten ingevuld op sociaal gebied en één persoon gaf geen klachten aan. Uiteindelijk kan je de antwoorden indelen in: 40 personen die geen noemenswaardige gevolgen hadden, maar 83 personen die wel gevolgen hebben ervaren van doelloosheid tot depressiviteit.

Conclusies:

- Een groot deel van de zendingswerkers die terugkomen krijgt op de één of andere manier te maken met emotionele/psychische klachten. De ernst en de duur daarvan kan enorm verschillen.
- Uit de antwoorden valt te interpreteren dat de vrouwen procentueel gezien meer kans krijgen op depressieve klachten.
- De impact hiervan is goed zichtbaar in de open vragen. Zie bijlage 7 om er ook een persoonlijk beeld van te krijgen.

4.4.10

Re-entry

Re-entry training:

123 deelnemers hebben deze vraag ingevuld. 9 % (11 deelnemers) gaf aan geen enkele informatie over re-entry gekregen te hebben. 14% (17 deelnemers) vulde "Anders" in. Hiervan hadden 6 wel een trainingssessie gehad, maar 3 gaven de toelichting het erg kort te hebben gevonden (2 uur?). 4 van de 17 personen hadden een boek gelezen of documentatie doorgenomen. 5 van de 17 gaven aan dat ze geen training gevolgd hadden, omdat ze al weg waren bij OM of ervoor kozen om te gaan werken. Meer dan de helft 56% had een trainingssessie gehad en 54% had informatie of een boek gelezen (het betrof een meerkeuze vraag).

Intensief verdiept:

45% geeft aan zich niet intensief verdiept te hebben in re-entry. Tegenover 29% die dat wel gedaan had. 19% gaf aan weinig aan de re-entry training te hebben gehad. 53% dacht daar het tegenovergestelde van.

Positief verschil:

43% gaf aan dat de training en informatie een positief verschil heeft gemaakt terug in Nederland. 17% gaf aan van niet en 40% was neutraal.

Te weinig verdiept:

23% vindt, achteraf gezien, dat ze zichzelf te weinig verdiept hadden in de re-entry problematiek. 57% vindt van niet.

Voldoende aandacht voor re-entry op het zendingsveld: 56% vindt van wel. 23% is het hier niet mee eens.

Mijn re-entry proces:

Terug in Nederland vond 39% dat er onvoldoende aandacht was voor zijn of haar re-entry proces vanuit OM Nederland. 23 % vond dat er wel voldoende aandacht was vanuit OM.

TFC training gehad?:

48% van de zendingswerkers weet niet of het TFC informatie of training heeft gehad. 46% (56 deelnemers) zegt dat ze dat wel gehad hebben. Van deze 46% vond ruim de helft (57%) dat het voldoende was en een derde (39%) heeft geen idee. Van deze 56 deelnemers die zeker weet dat het TFC informatie/training heeft gehad is 84% van mening dat het TFC dit goed heeft opgepakt.

Contact OM:

26% heeft na(ast) de verplichte evaluatie geen contact meer gehad. De rest heeft wel contact gehad met OM, waaronder bij 59% van beide kanten contact was. Waaruit dat contact bestaat is heel divers en ook de beleving daarvan. Sommige ervaren contact met OM als ze met een oud-collega praten of een kaartje krijgen. Het contact wordt als positief ervaren.

Contact positief voor de re-entry:

Hier werd een gemiddeld cijfer van 6.1 gegeven voor de re-entry door diegene die contact onderhield met OM. Diegene die geen contact hadden, schatten gemiddeld de positieve waarde van contact met OM voor de re-entry op een 5.4.

Anoniem:

30% wil graag anoniem blijven. 70% vindt het niet erg als er contact met ze wordt opgenomen, mocht daar aanleiding toe zijn.

Conclusies:

- Net iets minder dan de helft geeft aan geen trainingssessie gevolgd te hebben (zie vraag 1 re-entry training). Deze wordt dan niet aangeboden of zendingswerkers gaan niet naar deze bijeenkomsten. 9 % heeft helemaal niets gedaan aan re-entry.
- De beoordeling van de meeste zendingswerkers is ook dat training en informatie een positieve rol speelt in de re-entry.
- 39% vond dat er onvoldoende aandacht was van OM Nederland. Een serieuze groep die zich tekort voelt gedaan.
- Een aanzienlijk deel van de zendingswerkers (48%) zijn niet op de hoogte of hun TFC training en informatie heeft gehad van OM en of dit van waarde voor ze was. OM zegt bewust niet tegen de zendingswerker dat hun TFC een training/info heeft gehad. Dit om de hulp en begeleiding van het TFC zo natuurlijk mogelijk over te laten komen.
- Van de zendingswerkers die weten dat het TFC training hebben gehad, was 84% positief over hoe het TFC dit heeft opgepakt. Duidelijk wordt door deze groep een meerwaarde aan de training toegekend.
- Op verschillende wijze is er contact van OM met de zendingswerkers. Het contact wordt als zeer positief ervaren. Dit maak ik op uit de aanvullingen die 54% gaf bij hun antwoord, "anders" op de vraag; "waaruit het contact met OM bestond"? Opvallend is dat binnen beide groepen een verdeelde toekenning van waarde is t.o.v. contact (communicatie) met OM ten positieve van de re-entry. Terwijl de theorie aangeeft dat communicatie positief is voor de re-entry. (Jassawalla. A, 2004)

5. Advies

5.1 Inleiding

Uit de conclusies van het onderzoek in hoofdstuk 4 zijn er adviezen geformuleerd voor OM Nederland. Goed mogelijk dat vele adviezen herkenbaar zijn en al vorm krijgen binnen het beleid van de Member Care. Mocht dit het geval zijn, dan is het betreffende advies een onderstreping van het te volgen beleid.

5.2 Adviezen op beleidsterrein OM Nederland:

- OM Nederland moet laagopgeleiden zien te bereiken d.m.v. hun PR. Mensen met een praktische opleiding ter ondersteuning op het zendingsveld. Deze groep is ondervertegenwoordigd. Bijvoorbeeld door met de stands zich ook te profileren voor mensen met een technische/praktische achtergrond en vacatures voor hen te creëren (zie 4.4.1).
- OM Nederland kan zich duidelijker promoten met hun vaste zendingsvelden. OM is meer dan de schepen alleen (zie 4.4.1). Mogelijk dat er een bepaalde visie of strategie aan ten grondslag ligt om prioriteit te stellen aan de schepen. Deze interpretatie staat buiten de re-entry, maar lijkt me goed om mee te nemen Voor OM.
- OM/Nederland Member Care zou aparte programma's kunnen ontwikkelen of in samenwerking met andere organisaties voor Mission kids. Dit is een groep die absoluut niet vergeten mag worden, gezien de moeite die zij hebben om in Nederland te wennen (zie 4.4.7).
- Het contact met de kerken, die in principe als eerst verantwoordelijk zijn voor pastoraat, moet veelvuldig zijn. Hierbij gaat het om voorlichting naar de kerken toe en het vragen van "extra" pastorale zorg van pastoraal team of voorganger/dominee (zie 4.4.8).

5.3 Adviezen op gebied van Personeel & Arbeid

- Voor de afdeling Member Care is het goed dat er een goede verdeling is qua vrouwen en mannen die er werken. Aangezien ik het aantal uitgezonden vrouwen hoger acht door het onderzoek, is het goed om qua nazorg hier rekening mee te houden betreffende het personeelsbestand (zie 4.4.1).
- HBO denkniveau is minimaal gewenst van medewerker gezien het aantal hoogopgeleide zendingswerkers (zie 4.4.1).
- Gezien het grote aantal jongeren/jongvolwassenen dat uitgezonden wordt is enige kennis van de jeugdcultuur voor de medewerkers van Member Care geen overbodige luxe (zie 4.4.1).
- Voor de afdeling Member Care is het belangrijk om een duidelijke (Bijbelse) visie te hebben over relaties. Tevens is kennis van en ervaring in begeleiding van relaties gewenst (zie 4.4.1).

5.4 Adviezen voor de begeleiding

- Member Care medewerkers scheppen een realistisch beeld aan de toekomstige zendingswerkers dat de ervaring is dat 13 % eerder terugkomt en 25% langer blijft dan gepland (zie 4.4.1).
- Member Care medewerkers moeten geen vooringenomenheid tonen tot de zendingswerkers en hun redenen van terugkeer. Het onderzoek laat juist de diversiteit van redenen en daarbij verschillende persoonlijke belevenissen zien. Elke zendingswerker heeft zijn eigen unieke verhaal en reden voor terugkeer (zie 4.4.1).
- Member Care onderzoekt samen met het veld mogelijkheden om “vermoeidheid en over eigen grenzen gaan” van de zendingswerker te begeleiden en zo nodig te voorkomen. Niemand doet er voordeel mee op de lange termijn dat er teveel gevraagd wordt van de zendingswerkers. Ook advisering aan zendingswerkers om balans te vinden in hun leven en om op een verantwoorde manier met hun rust en vrije tijd om te gaan (timemanagement) (zie 4.4.2).
- De begeleiding van de zendingswerkers bij hun re-entry zou zich moeten richten op een langere periode. Vooral voor diegene die negatieve aspecten ervaren van hun periode van gewenning. Een evaluatiegesprek na zes weken kan wel een indicatie geven, maar de eigenlijke problemen en de heftigheid zijn beter in te schatten na zes maanden – 1 jaar. Het begeleidingstraject van de zendingswerkers moeten dan ook minimaal 1 tot 2 jaar duren (zie 4.4.3).
- Het is goed dat de medewerkers van Member Care moeite met de Nederlandse taal bij zendingswerkers serieus nemen (zie 4.4.4).
- Het is wijs om te onderzoeken hoe andere instanties die zendelingen begeleiden met de taalkundige problematiek omgaan. Het is goed om te weten wat de mogelijkheden zijn qua begeleiding en doorverwijzing. Het is een problematiek die mogelijk snel gebagatelliseerd wordt, terwijl (ex-)zendingswerkers die hier serieus mee worstelen door mogelijk taalstudie veel sneller integreren en zich op hun gemak voelen in Nederland (zie 4.4.4).
- Member Care moet niet op de plek gaan zitten van het uitzendbureau of verdere studiebegeleiding. Wel is aandacht in de gesprekken voor werk en studie gewenst. Mogelijk daarbij dat er folders van studiefinanciering of uitzendbureaus gegeven kunnen worden. Verder de tip vanuit het onderzoek dat het grootste deel van de OM-ers werk vindt via familie en kennissen (zie 4.4.6).
- Member Care zou nadrukkelijk kunnen adviseren dat de zendingswerkers hun vriendenkring goed op de hoogte houden van hun ervaringen en proberen aandacht te houden voor wat vrienden in Nederland doen (zie 4.4.7).
- De pastorale kant van een uitzending is belangrijk in de verwerking van (geloofs)ervaringen. Begeleiding qua pastoraat over langere termijn zal zeker helpen in het verwerken en een plaats kunnen geven aan deze ervaringen (zie 4.4.8).
- Mocht de pastorale capaciteit beperkt zijn vanuit de zendende gemeente, zou OM hier een actieve rol in kunnen vervullen (zie 4.4.8).
- Member Care medewerkers moeten goed op de hoogte zijn van doorverwijs mogelijkheden naar psychiaters of maatschappelijk werkers. Als medewerker ook goed scherp houden, waar

jouw grens en mogelijkheden ophouden en dan niet schromen om de optie voor te leggen om contact te zoeken met huisarts. Er is dan een intensiever traject nodig door bijvoorbeeld een organisatie zoals Eleos (zie 4.4.9).

- Het is een pre dat medewerkers van Member Care psychische signalen bijtijds oppakken en basiskennis hebben van stress en psychische klachten. Het is belangrijk negatieve ervaringen niet te snel bagatelliseren als re-entry bijkomstigheden (zie 4.4.9).
- Na een latere periode een evaluatiegesprek hebben met de zendingswerkers. Psychische klachten kunnen zich later openbaren (zie 4.4.9).
- Member Care kan over een langere periode contact houden met de zendingswerker m.b.t. zijn of haar re-entry. 39% vond immers dat er onvoldoende aandacht was tegenover 23% die het voldoende vond (zie 4.4.10).
- Member Care en OM doen er goed aan om in te steken op verschillende manieren van communicatie. De waardering en de beleving van communicatie is echter persoonlijk en divers. Onderzoek laat echter zien dat goede communicatie ten positieve werkt voor de re-entry (zie 4.4.10).

5.5 Adviezen voor de re-entry training

- Member Care moet in contacten met TFC, achterban en zendingswerker ontkrachten dat een tijd op het zendingsveld een vakantie is. Hoe mooi de ansichtkaarten en landen ook mogen zijn, het is vaak hard werken op het zendingsveld. Dit kan gepaard gaan met stress. Velen geven dan ook aan vermoeid thuis te komen (zie 4.4.2).
- Member Care zou erg goed aan doen extra accenten te leggen in de re-entry training en begeleiding op de luxe levensstijl, normen en waarden en gewoonten (zie 4.4.3).
- Member Care dringt erop aan bij zendingswerker en TFC voor het maken van een financieel plan, gezien de goede ervaringen daarmee (zie 4.4.5).
- Voorlichting aan TFC en kerkelijke gemeente over het langer laten doorlopen van de financiële ondersteuning is wenselijk, zodat de zendingswerker niet in de problemen komt. Hierbij hoort ook het inlevingsvermogen “kweken” bij de kerkelijke gemeenten en achterban dat het tot de financiële verantwoording roepen van de zendingswerker, zeer dubbel overkomt gezien de ervaringen (overgave aan Gods werk en eerdere ervaren ondersteuning bij de zendingswerker) van de zendingswerker (zie 4.4.5).
- Een onderdeel in de re-entry training over rentmeesterschap en sober leven is wenselijk. Zendingswerkers mogen een bewuste keuze maken om sober te leven, maar krampachtigheid hierin is mogelijk te voorkomen door goede voorbereiding op het terugkeren naar de westerse samenleving (zie 4.4.5).
- De zendingscommissies in de kerk moeten ook goed op de hoogte zijn van mogelijke gevolgen van een uitzending en zorgen voor de juiste contacten richting de diaconie of pastoraat binnen dezelfde gemeente. Member Care OM zou ook hun ervaringen en aanbevelingen moeten doen aan deze commissies (zie 4.4.8).
- Re-entry trainingen hebben duidelijk hun meerwaarde voor zendingswerkers en TFC. Vanuit Member Care moet hier blijvend aandacht voor zijn (zie 4.4.10).

- Member Care kan adviseren aan het TFC en zendingswerkers om re-entry problematiek onderling bespreekbaar te maken. Uit de antwoorden blijkt op dit gebied beperkt communicatie te zijn tussen TFC en zendingswerker (zie 4.4.10).

5.6 Tips en ideeën van zendingswerkers

In hoofdstuk 4.3.10 staan bij vraag 10 de tips en ideeën van de zendingswerkers. Deze horen ook thuis bij hoofdstuk 5 “Advies”. Achter de tip of idee staat tussen haakjes het aantal personen, die deze tip gaven aan OM. Zie bijlage 8 voor alle tips en ideeën.

Bijeenkomsten:

- Onderscheid maken tussen long en short termers in de ontmoetingsdagen (1)
- Op deze ontmoetingsdagen ruimte voor relatieproblemen op het zendingsveld (1)
- Na een half jaar een terugkeerconferentie voor 1 week (7)
- Het organiseren van een reünie (3)

Gespreksmatig:

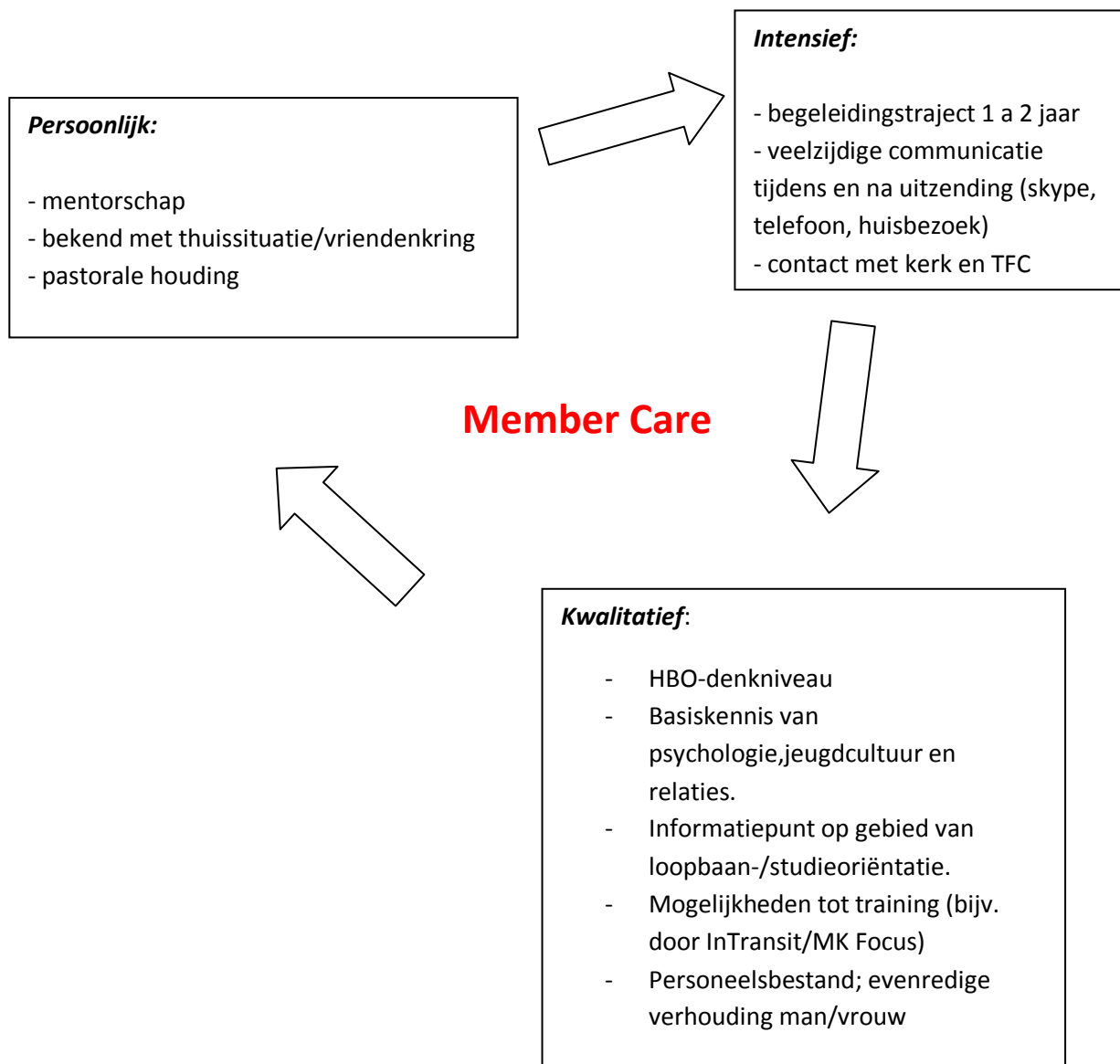
- Na 3 maanden tot een paar jaar een gesprek plannen met de zendingswerker door Member Care (7)
- Vaker persoonlijk contact met Emmeloord na terugkomst mogelijk via skype, telefoon of thuis (23)
- Maken van database van de toekomstplannen van de zendingswerkers (2)
- Intensieve begeleiding door Member Care (1 x per maand) met daarbij een soort van loopbaanoriëntatie (14)
- Mogelijkheid tot gesprekken in het land (dicht bij huis) met mensen die terug in de maatschappij zijn (5)
- Contact blijven onderhouden met contactpersoon TFC en kerkelijke gemeente (1)
- Persoonlijk, betrokkenheid en een luisterend oor (3)

Activiteiten:

- Meer profijt en gebruik maken van kennis en ervaring van de OM-ers. Bijvoorbeeld ter organisatie van uitzendingdiensten, presentaties of short-term missies. Zendingswerkers meer laten doen dan bij een standje staan. (2)
- Het blad “O-emmers Nieuws” was zeer positief (3)

5.7 Samengevat: Persoonlijk, intensief en kwalitatief

Samengevat zou ik de kern van het advies benoemen in 3 pijlers: Persoonlijk, intensief en kwalitatief.

5.8 Adviezen voor vervolg onderzoek

In 4.2 zijn de tekortkomingen van het onderzoek vastgesteld. Daarnaast roepen de uitkomsten nieuwe vragen op die interessant zijn om te onderzoeken in de nabije toekomst. Mocht de mogelijkheid zich voordoen dan kan een vervolgonderzoek voort borduren op dit onderzoek.

Vervolgonderzoek:

- Kwalitatief onderzoek d.m.v. interviews met de mensen die aangeven voor een langere periode last te hebben gehad van emotionele, psychische of geestelijke klachten. Een kwalitatief onderzoek legt dan beter bloot waar de leerpunten liggen voor OM Nederland in

“extreme” gevallen. Tevens biedt het inzicht op de context waar de mensen in leefden toen ze klachten hadden. Mogelijk dat de klachten niet direct in verband te brengen zijn met de re-entry, maar veel meer te maken heeft met andere ingrijpende gebeurtenissen in een mensenleven.

- Zelfde soort onderzoek met dezelfde vragen bij andere zendingsorganisaties. De uitkomsten van een dergelijk onderzoek geeft de verschillen aan tussen de re-entry problematiek binnen OM Nederland en de andere zendingsorganisaties.
- Onderscheid maken tussen de zendingswerkers die trainingen hebben gevolgd bij OM (zonder verlof mogelijkheden) en zendingswerkers die voor langere tijd zijn uitgezonden en wel de mogelijkheid tot verlof hadden. Mogelijk dat de hoge score van vermoeidheid (zie 4.3.2) te maken heeft met de mogelijkheid tot verlof en duur uitzending.
- Uitzoeken in hoeverre de lengte van de uitzending in verband staat met de tijdsduur van de klachten. Meerdere kruisverbanden zijn te bedenken die interessant zijn om te onderzoeken. Bijvoorbeeld: Het volgen van een zendingsopleiding of niet in verband brengen met de re-entry problemen. Mogelijk dat een opleiding zeer positief is voor de re-entry.
- Gebruik maken van de adviezen die er zijn op het gebied van de re-entry. Door grootte van het onderzoek en beperkte manuren moesten er keuzes gemaakt worden en heeft dit onderzoek zich meer gericht om ervaringen in beeld te krijgen. Een vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op de Member Care door de organisatie door te lichten en dit te plaatsen naast de literatuur die adviezen geeft op het gebied van re-entry. In dit onderzoek is er kort iets over opgeschreven in 2.3 onder punt E. Zeer interessante literatuur is hierbij te vinden o.a. uitkomsten van andere onderzoeken.

Bibliografie

Boeken:

Janse.C, & Nap-van Dalen, C. (2001, november). *Meer dan koffers pakken*. Amersfoort, Utrecht, Nederland: InTransit.

Jordan, P. (1992). *Re-Entry Making the transition from missions to life at home*. Seattle: Youth With a Mission Publishing.

Pirola, N. (2001). *Enkeltje Thuis*. Interserve Nederland.

Prisma (1993). *Prisma Woordenboek Engels-Nederlands*. Utrecht: Uitgeverij Het Spectrum B.V.

The American Heritage (2009). *Dictionary of the English Language*. Boston. Houghton Mifflin.

Artikelen/brochures

Bijkerk, G. (2010, februari). Doorstart en heroriëntatie voor jonge zendingswerkers. *Informeel*, pp. 12-13.

Iwaarden, M. v. (2009). Welkom Thuis, vreemdeling. *Paulus*, 12-15.

Jassawalla, A, C. T. (2004). Issues of effective repatriation; A model and managerial implications. *Advanced Management Journal* (Volume 69), 38-46.

Lazarova.M, C. (2001). Retaining repatriates: The role of organizational support practices. *Journal of World Business* (Volume 36), 389-401.

MK's, d. d. (2011, april-juni). Re-entry: wat vinden de kinderen ervan? *WEC Nieuws*, pp. 8-10.

Nederland, O. (sd). Bijbellesrooster OM. Emmeloord, Nederland.

Schulz, D. (2005). Why Do Missionary Care? *Global Missions Conference* (pp. 1-16). Texas: Missions Resource Network.

Website:

Kotesky, R. B. (2003). *Coming Home; the reentry transition*. Opgeroepen op september 9, 2011, van Missionary Care: <http://www.missionarycare.com/ebook.htm#reentry>

Kotesky, R. (2011, May). *What Missionaries Ought to Know about Re-entry*. Opgeroepen op maart 10, 2011, van www.missionarycare.com: http://www.missionarycare.com/ebook.htm#ought_to_know

NetQ. (2011). Opgeroepen op februari 2011, van Website van NetQ: <http://www.netq-enquete.nl/nl>

OM Nederland, *De geschiedenis van OM*. (2011). Opgeroepen op maart 10, 2011, van Website van OM Nederland: <http://www.nl.om.org/de-geschiedenis-van-om.html>

OM Nederland, *Ons doel*. (2011). Opgeroepen op maart 17, 2011, van Website van OM Nederland: <http://www.nl.om.org/wiezijnwe/ons-doel.html>

OM Nederland, *Wie zijn wij*. (2011). Opgeroepen op maart 10, 2011, van Website van OM Nederland: <http://www.nl.om.org/wiezijnwe/wiezijnwe.html>

OM International, *History of OM*. (2011). Opgeroepen op november 10, 2011, van Website van OM International: <http://www.om.org/en/about/history>

OM International, *What We Do*. (2011). Opgeroepen op november 10, 2011, van Website van OM International: <http://www.om.org/en/about/history>

Wu, A. (1994, March). *Welcome Home, Stranger!* Opgeroepen op Maart 17, 2011, van Website Occidental College: <http://www.oxy.edu/x5230.xml>

Bijlage

Gezien de privacy gevoelige gegevens is de bijlage niet openbaar. Mocht u toch meer informatie willen over de inhoud van de bijlage dan kunt u kant opnemen met:

Student Emiel Bolks 06-53733358

OM Nederland Johan Tensen Johan.Tensen@om.org of 0527-615607